

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan a jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Pospešimo gradbeno delavnost

Ceprav smo že v mesecu maju, vendar le-
tos ni opažati sezonskega naraščanja gradbene
delavnosti, kot je bilo to običajno vsako leto.
Na deželi je gradbena delavnost slaba in tudi
v mestih ni dosti znatnejša. Tako se n. pr. tre-
nutno gradi, oz. se bo letos predvidoma gradilo
v Ljubljani le okoli 15 hiš, kar je izredno
malo. Saj je bilo še lani, ko smo imeli slabo
sezono, zgrajenih v Ljubljani 52 hiš. Tudi javne
korporacije ne izkazujejo posebne gradbene
delavnosti. Statistični podatki Okrožnega urada
za zavarovanje delavcev v Ljubljani izkazu-
jejo za marec leta 1935 pri visokih gradbah
zaposlenih 2.045 delavcev. Naslednjega leta, to
je 1934 je bilo zaposlenih le še 1762, letos v
marchu pa znaša število zaposlenih samo še
1300. Ti podatki kažejo, kako katastrofalno je
padla gradbena delavnost v Sloveniji. Ta ve-
liki padec je pa prinesel tudi znatno povečanje
nezaposlenosti in tako imamo trenutno v
Ljubljani in okolici okoli 1800 nezaposlenih
delavcev, ki bi prišli v poštev za stavbna in
slična dela.

Ker pa je gradbena delavnost ena najvaž-
nejših gospodarskih panog, ki bistveno vpliva
na razvoj konjunkturo, bi bilo v svrhu gospo-
darskega ožvirljenja nujno potrebno obnoviti
jo, odnosno povečati. Ni nam treba navajati
podatkov, ki kažejo, koliko prispeva naš grad-
bena delavnost s svojim prometom ožvirljenju
poslov v posameznih industrijskih in trgovskih
strokah. Zavedamo se velike naloge, katerih izvršitev
je treba pregledati vzroke, ki so merodajni za
razvoj gradbene delavnosti.

Ne moremo reči, da imamo že na razpolago
dovolj stanovanjskih prostorov za vse naše
prebivalstvo, ki še vedno narašča v razmeroma
hitrem tempu. Danes nam še vedno primanj-
kuje ceneni in zdravih stanovanj, kar pa ni
samo naš pojav. Tudi velike države, ki se po-
našajo z visoko civilizacijo, posebno pa visoko
stanovanjsko kulturo, bridko čutijo, kako
mora velik del njih prebivalstva bivati v ne-
zdravih vlemestnih kasarnah in velikih stano-
vanjskih hišah, da ne govorimo o splošni pre-
natrpanosti stanovanj, kjer mora v enem ali
istem prostoru bivati prav veliko število oseb,
kar je treba z najrazličnejših vidikov radi slabih
posledic odklanjati. Tudi pri nas imamo
taka stanovanja, ko se v enem samem prostoru
razvija življenje in nehanje veliko prevele-
kega števila ljudi z ozirom na zahteve moderne
higijene. Zato nas čakajo na polju stanovanjs-
ke politike še velike naloge, katerih izvršitev
mora biti na arcu vsem, ki količjak odločujejo
o naši gospodarski in socialni politiki. Naloga
naše gospodarske in socialne politike je poskr-
beti za tako gradbeno delavnost stanovanjskih
hiš, da bodo ljudje lahko poceni stanovali v
stanovanjih, ki odgovarjajo modernim higijens-
kim zahtevam. V ta namen pa je potrebno, da
se čimprej odpravijo vzroki, ki ovirajo uspe-
šen razvoj gradbene delavnosti v naši državi.

Misliti bi bilo potrebno na velikopotezno
mobilizacijo sredstev za investicijska dela. Do-
sedanji poskusi so bili narejeni le v premajh-
nih oblikah in še to deloma ponesrečeno. Da
se dajo mobilizirati znatna sredstva, nam je
pokazal sedanji finančni minister dr. Stojadin-
ović, v še večji meri pa bi se dala mobilizirati
ob nemotenem poslovanju naših denarnih za-
vodov, posebno pa onih, ki zbirajo prihranke
malih ljudi in jih odvajajo tudi malim ljudem.

V primeri z dobo visoke konjunkturo so
gradbeni stroški znatno manjši, pa vendar tudi
njih nižja vsota ni pripomogla k povečanju
gradbene delavnosti. Kajti med drugim mora-
mo omenjati trošarino na cement. Ta trošarina
je bila namenjena za pospeševanje gradbene
delavnosti. Toda, kolikor so tu prišla zbrana
sredstva v korist cilju, so na drugi strani po-
višala gradbene stroške in tako nazadila
pospeševalni vpliv, katerega so se nadejali oni,
ki so to trošarino uvedli. Tu bi bilo potrebno
pomagati zasebni iniciativi, da se ji znižajo
gradbeni stroški in da se ne nalagajo bremena
tam, kjer bi bilo potrebno baš znižanje.

Ne da bi se spuščali v oceno drugih razlo-
gov, ki preprečujejo uspešen razvoj gradbene
delavnosti pri nas, bi poudarili samo dva raz-
loga, na katerih odpravo bi bilo najkonkre-
tnejše in takoj misliti. To sta: davčno vprašanje
in vprašanje mobilizacije denarne hipote-
karnega posojila za zgradbo novih hiš.

Vseposvobod pospešuje davčna politika nove
zgradbe in obeta za dolgo dobo let onim, ki zi-
dajo, vsemogoče olajšave pri davkih. V Nem-
čiji in Avstriji pospešujejo z davčnimi olajša-
vami in z državnimi sredstvi tudi popravila
hiš, zavedajoč se velikega pomena teh del za
obrnitost, ki preživlja v sedanjih težkih časih
najtežjo krizo. Pri nas je prvotna davčna za-
konodaja spoštovala vse te momente in dolo-
čila davčno stopnjo za nove zgradbe v znatno
manjši izmeri kot za stare zgradbe. Toda zad-
nja davčna reforma je prinesla povečanje da-
jatev tudi za nove hiše in so bili s tem postali
iluzorni ukrepi prejšnjih let. Povišanje je spra-
vilo lastnike v neugoden položaj že zaradi
tega, ker so kalkulirali pri amortizacijskih na-
črtih za svoje hiše z nižjimi javnimi dajatvami,
kot pa so jim kasneje nastale. Poleg tega je
prišla reforma baš v času, ko je nezaposlenost
izredno narasla in se tudi zaslužki malih
ljudi najbolj zmanjšali, pa so jim hiše postale
težje breme, kot pa jim je bilo ga možno pre-
nesti. Zato bo treba baš s strani davčne poli-
tike za nove zgradbe dati olajšave, ki pa ne
smejo biti samo za nekaj časa, ampak se mo-
rajo nanašati na daljšo dobo, da bodo lastniki
hiš lahko z njimi z vso gotovostjo računali. Če
gre za davčne vire, se bodo naši gotovo lahko
drugi, ne pa pri davkih, pri katerih so bile v
veljavi olajšave, ki naj bi imele pospeševalni
namen.

Še drugo važno vprašanje je pa vprašanje
finansiranja zasebne gradbene delavnosti. V
drugih državah snujejo zavode, ki naj bi da-
vali hipoteke na drugo mesto, pri nas se ne da
dobiti razen z redkimi izjemami, niti hipotek

Navzlic paktu Zveze narodov ...

Abesinija – žrtev kupčij

Zakaj je tudi Anglija prodala Abesinijo

Bolestna odkritja o barantanju
velesil s svobodnim narodom

(Od našega irskega prijatelja.)

Dublin, 16. maja.

Abesinska zadeva je postala tragikomedija, ki
presega vse podobne afele, katere smo v prošlem
in sedanjem stoletju doživeli kot gledalci koncerta
evropskih velesil. Slovo potegnjenega dobričnega
tež zabavni žaloigri igra Anglija, ki se dela, kakor
da je šele danes doznala, da sta Francija in Italija
že prošlega januarja tega leta v Rimu sklenili kup-
čijo, po kateri je Italija dobila svobodno roko v
Abesiniji v zameno za Tunis, ki se mu je Musso-
lini definitivno odpovedal. Toda splošen vtis je,
da gre tu za eno tistih hinavskih gest, ki smo jih
v podobnih zadevah že večkrat zasledili v angle-
ški politični javnosti, katere sentimentalnost zlasti
v kolonialnih zadevah je posebno tedaj najbolj
sumljiva, kadar se zdi najbolj odkrita. Zakaj ni-
kogar ni, ki bi mogel verjeti, da angleška diplo-
macija ni vedela za to, kar sta se Laval in Musso-
lini v Rimu tedaj domenila. Zadeva, ki se tiče
pakta od leta 1896., v katerem so se Italija, An-
glija in Francija skupno obvezale, da bodo spošto-
vale in ščitile neodvisnost Abesinije, je pač tako
važna, da je angleška diplomacija ne bi smela pre-
zreti, in da je tudi res ni prezrla, dokazuje med
drugim z največjo nazornostjo molk angleškega
časopisa, ko so iz italijanskih pristanšč začeli
odhajati in dan za dnem že več kot štiri mesece
odhajajo vojaški transporti v Afriko drug za dru-
gim. Kakšni so torej razlogi, da je del angleškega
časopisa začel sedaj viteško kampanjo za neodvis-
nost Abesinije?

Dvojno lice angleške diplomacije

Zdi se, da se ne motijo oni Angličani, ki se jim
dvojno lice njihove diplomacije nikakor ne dopade
in katerih je, hvala Bogu, še vedno zelo veliko, ki
pravijo, da so nekateri angleški vodilni listi začeli
brniti Abesinijo, za katero se doslej niso zmenili,
v prvi vrsti zato, da potolažijo oni zelo številni del
angleške publike, ki se je končno vendarle uprla
proti nameravanemu pohodu na Abesinijo, ki ga
moralno ni mogoče kvalificirati nič drugače, kakor
je svojčas taista publika kvalificirala japonsko
ekspedicio v Mandžurijo. Med to publiko ne spada
samo znana gospodinja Kensington, ki jo v Rimu
zmerjajo s setaro prismojeno sufražetko, pacifistko
in humanistko, ampak tudi vsa ona delavska
stranka, ki se pripravljala, da v parlamentarnih vo-
litvah jeseni končno obračuna s svojim fronderjem
MacDonaldom. Toda ta publika mora za enkrat
samo v uvodniku v »Daily Herald« datjati izraza
svojemu ogorčenju

Angleška oficijelna diploma-
cija se pa nahaja v precepu, v katerega jo je za-
peljala tista čudovito vijugasta in neodločna politika,
ki MacDonaldovo vladno sploh odkljuje, in angle-
ški preprosti človek le z največjo ironijo bere nje-
no samoopravičbo v »Morning Post«, v kateri pri-
jatelj g. Simona razlagajo, da g. Simon — ne ve,
kaj naj bi storil... Kakor Hamlet si stavlja vpra-
šanje: ali naj Anglija vztraja na pogodbi iz leta
1896. in prisili Italijo, da se bo uklonila pravdo-
reke Zveze narodov v abesinski zadevi, ali pa naj
Abesinijo prepusti samovolji Italije. V prvem slu-
čaju bi Italija obrnila hrbet ne samo Zvezi nar-
odov, ampak tudi Angliji in Franciji, ki jo danes
potrebujeta, v drugem slučaju pa bi bila nesmrtno
blamirana Zveza narodov in z njo vred Velika
Britanija, za katero je ženevski aeropag najmoč-
nejše politično orodje.

Dunajska vremenska napoved: Spremen-
ljiva oblačnost. Ponekod padavine. Počasno
zvišanje temperature.

Politika gotovih dejstev

Heimwehr dobi letalsko brodogrje

Angleži pravijo, da na pobudo in s pomočjo Italije

München, 17. maja. SE. Münchner Neueste
Nachrichten poročajo iz Dunaja, da se je na tiskov-
nem oddelku osrednjega vodstva avstrijskega Heim-
wehra raztrosila vest, da bo Heimwehr začel orga-
nizirati svojo posebno letalsko službo. V ta namen
bo v Avstriji zgrajenih na različnih mestih celo
število novih letališč. Tudi naročila za potrebna
letala so že oddana. Tej vesti dodaja monakovski
list, da se tudi angleško časopisje bavi s tem poro-
čilom generalnega štaba Heimwehra, o katerem celo
trdi, da je sklenil usta v viti heimwehrovsko letal-
sko brodogrje po navstvih Italije. Tako baje piše
»Daily Telegraph« sledeče: »Italija, ki je že dordaj
oskrbela, da se je Heimwehr popolnoma oborožil,

na prvo mesto. Že od leta 1931 dalje ne funk-
cionira tako kot je potrebno naš kreditni apar-
at, kar čutimo na vseh korakih. Zato bo treba
ves naš kreditni aparat mobilizirati ali pa bo-
mo morali namesto njega postaviti nekaj, kar bo
vsaj oddaleč odgovarjalo zahtevam moder-
nega kreditnega gospodarstva. Za propagando
varčevanja stimo pač mnogo, ne ustvarjamo
pa tudi pravih predpostavk za varčevanje. Le
če dobro posluje kreditni sistem, je možno mi-
sliti na uspešen razvoj gradbene delavnosti in
zato je potrebno ožvirljenje kreditiranja, da ne
bo možno zidati si lastnega doma samo kapi-
talistu, ampak tudi malim ljudem, posebno
onim, ki so si nabrali nekaj prihrankov, zmanj-
šujoč že itak nizek življenjski standard. To je
najnujnejša potreba naše dobe!

V precepu ...

Toda ta hamletovska politika se bo končala
tako, kakor se je Hamletova, da bo namreč morala
Anglija prekrizanih rok nositi posledice svoje do-
sedanje politike, ki se ne da zavrteti nazaj, in mo-
ralno ogorčenje angleškega puritanizma bo ostalo
brez zadoščenja, zakaj Mussolini čisto dobro ve, da
je za vzdržanje evropskega ravnovesja nasproti
Nemčiji sodelovanje Italije potrebno in da Anglija
tega sodelovanja ne sme postavljati na kocko za-
radi Abesinije. Zaradi tega ravno francoska
diplomacija opozarja sira Simona, naj svoje
simpatije za Zvezo narodov žrtvuje življenjskim
interesom francosko-angleško-italijanskega prija-
telstva, ki je pravkar dobilo svojo najmočnejšo
oporo v alianci med Francijo in Rusijo. Ako bi se
Anglija hotela resno zavzeti za neodvisnost Abe-
sinije, bi bila Italija čisto avtomatično pognana v
narotje Nemčije, ki je Anglijo ravno kar prisilila,
da mora svoje letalsko brodogrje trikratno zvišati.
Z eno besedo, z največjim trudom ustvarjena soli-
darnost zapadnih velesil v Evropi bi šla rakom
žvižgat in take odgovornosti seveda Anglija ne mo-
re prevzeti nase.

„Abesinije ne v Ženevo ...!“

Zato se bo pač moralo vodstvo politike Ve-
like Britanije udati v neizogibno usodo, in zaradi
tega vidimo danes, da se je celo list »Times«, ki
je doslej najbolj ognjevit zagovarjal neodvisnost
Abesinije, obrnil za stoosemdeset stopinj in da
se je število tistih angleških listov, ki so že doslej
zastopali mnenje, da bi ženevska procedura abe-
sinske zadeve le še bolj zapletla nego reševala,
znatno pomnožilo. Pacifisti, ki so celo v angleški
zbornici zahtevali, da naj britanska vlada zapre
italijanskim ladjam Sueski kanal, so doživeli brid-
ko razočaranje, ker je sir John Simon večeraj
(15. t. m.) v zbornici izjavil, da italijanske vlade
na to možnost ni opozoril in je tudi ne namerava
opozoriti — čeprav, kakor znano, politični statut,
ki obstoja med angleško vlado in svesko prekop-
no družbo, izrečno določa, da ne sme Sueskega
prekopa prepluti nobena vojna ladja brez soglasja
britanske vlade. Angleška vlada se je te klavzule
tudi večkrat poslužila, zadnjič v vojski med Ru-
sijo in Japonsko, ko so bile ruske ladje zaradi
tega prisiljene, da izberejo dolgo pot okoli Kap
Horna, tako da so prispele na bojišče z nepoprav-
ljivo zamudo in nesposobne za boj. Tudi to vam
morem sporočiti, da je angleški poslanik v Rimu,
sir Eric Drummond, Mussoliniju ponovno zagoto-
vil, da se Britanija v abesinsko zadevo ne bo
vmešavala.

Strah pred volitvami - vzrok negotovosti angleške politike?

Medtem ko sem Vam razložil takorekoč moral-
no stran tega vprašanja, ki je, kakor vidite, jako
žalostna, ne predstavljaja pa nič izvanrednega v
politični zgodovini kolonialnih velesil, moram
pravici na ljubo poudarjati, da se zadeva kljub
temu ne bo iztekla tako gladko za Italijo, kakor
v Rimu po tem porazu sir John Simonove politike
mislijo. Na obzorju so parlamentarne volitve je-
seni, ki utegnejo dati velikobritanski politiki
popolnoma drugačno lice. Vpliv humanitarne poli-
tike, oziroma onih krogov, ki jo zastopajo, je v
Angliji zelo velik in je že večkrat zmešal račune
angleški diplomaciji. Pa tudi sedanja angleška di-
plomacija sama si pravi, da krije eventualna ita-
lijanska okupacija Abesinije v sebi zelo velike

Ponosen in drzen pogled mladega abesinskega
vojvode.

nevarnosti, ki bi mogle avtomatično preko volje
Anglije in Francije preobrniti ves položaj, ki so
ga zapadne sile v zadnjem času ustvarile nasproti
Nemčiji. V Londonu namreč nikakor niso tako
pomirjeni, kakor so pomirjeni v Parizu, kjer so
danes prišli celo do tega mnenja, da utegne voj-
ska v Abesiniji prestiti Italije zelo dvigniti, da se
bo Nemčija le tem bolj bala ogrožati Italijo s
svojo novo armado preko Tirola. In ravno zato,
ker v Londonu tozadevno niso istega mnenja s
Parizom, se sir John Simon slejkoprej trudi, da
bi na najbolj prijateljski način dosegel od Italije,
da bi svoj spor z Abesinijo poravnala mirno, ali
pa, da bi se vsaj zadovoljila s kakšnim manjšim
teritorijem, nego si ga želi Mussolini...

V Dublinu imamo malo angleško družbo, s
katero smo kljub političnemu sovraštvu v dobrih
osebnih stikih. Eden teh gospodov mi je včeraj
dejal: »Ali so naši humanitaristi res tako prepro-
sti, da mislijo, da bo šenžemski kabinet zaprl Sue-
ski prekop? Saj veste, kakšne ogromne dobičke
dela družba, odkar mora Italija razen za vsako
tono svojih prevoznih ladij plačati še 25 lir v
zlatu za vsakega svojega vojaka. In kar se Abe-
sinije tiče? My dear, saj se lahko zgodi, da se z
Italijo pobotamo, da razširi svoj vpliv na abesin-
sko območje, mi pa bi abesinskega cesarja preč
nadaljnimi težnjami naše prijateljice zaščitili s
tem, da mu pomagamo utrditi varnost njegove
osrednje province Haggaria, kjer leže izviri
Nila...«

In se je smehljaj, jaz tudi.

D. C. Fotherguill.

Pripravljeni ...

Cesar pregleduje mejo

Rim, 17. maja b. »Sforze Arnate« poroča,
da je izvršena mobilizacija v mejah Abesi-
nije, posebno v conah Harrara, Ogaden, Arus-
sia, Baleia, Sidana in Bonama. Abesinski car
je inspiciral mobilizacijo čet v coni Harrara.
Te čete so se poslane na mejo proti Eritreji, je
mobilizacija popolnoma končana. Na črti
Adis Bareso proti Rendacoma se opaža prihod
novih čet na mejo.

Abesinski odgovor

Pariz, 17. maja. AA. Havas poroča iz Addis-
Abebe: Abesinska vlada je odgovorila na ita-
lijansko noto in imenovala dva svoja zastopnika v
razsodišče. Abesinska vlada izjavlja dalje v svoji
noti, da jemlje italijansko noto na znanje, da pa
omejuje sprejem razsodišča samo na dejstva, ki
so se odigrala za incidenta v Ualualu. Abesinska
vlada naglašja, da je bistvo spora v vprašanju,
kako tolmačiti pogodbo iz leta 1918 glede razme-
jitve med Abesinijo in Somalijo. Stališči obeh
vlad si v tem nasprotujeta.

Nove odprave

Rim, 17. maja. b. V Eritrejo je iz Neapo-
lja odpotovala ladja »Rovolo«, ki je v Genovi
vkrcala 1500 delavcev, v Neopolju pa več in-
ženjerjev in znatne količine vojnega materi-
jala. Ladje »Leonardo da Vinci«, »Dalmazia«,
in »Colombo« so odplule z večjim številom
vojakov in vojnega materiala. Na ladjo »Col-
lenza« so v Neopolju vkrcali vojni material
in večje število čet. Prestolonaslednik princ
Umberto je v Beneventu pregledal čete, ki od-
hajajo v vzhodno Afriko. Iz Massaua poro-
čajo, da so tja prispele ladje »Conte di Dian-
camana«, »Celio«, »Duchessa d'Aosta« in
»Aventino« z večjim transportom čet in de-
lavcev.

Po Lavalovem
odhodu iz Rusije

Nov vzhodni pakt

„Obroč okrog Hitlerjeve Nemčije je s tem popolen“

Moskva, 17. maja. SE. Po Lavalovem odhodu izgiblje sedaj moskovsko časopisje o nadaljnjem poteku pogajanj za organizacijo evropskega mira, ki naj mu služi kot temelj zvezna pogodba, ki sta jo sklenili Rusija in Francija. V zvezi s tem navajajo časopisi, da se je sedaj porajala že tretja oblika vzhodnega pakta.

1. Prvič je sovjetska Rusija predložila vzhodni pakt v obliki velike mirovne zveze, ki naj bi obsegala vse vzhodne države, vključno Baltik, Nemčijo in Poljsko. Nemčija in Poljska sta svoje sodelovanje odločno odklonili in ta načrt je propadel.

2. Nastal je drugi načrt, ki je imel namen zagotoviti status quo na vzhodu Evrope po vzorcu lokarnskega pakta. Kakor lokarnski pakt varuje status quo na evropskem zapadu v okviru Zveze narodov, tako naj bi francosko-rusko-čehoslovaška zveza, ki bi se jim priključile še druge države, varovala status quo na vzhodu. Laval je s svojim moskovskim obiskom hotel ta načrt izvesti — brez Nemčije in brez Poljske.

3. Končno pa se je v Moskvi izcimila nova, tretja misel o vzhodnem paktu. Dvostranske pogodbe med Francijo in Rusijo ter Rusijo in Češko-slovaško naj bi služile kot zrno tega novega pakta. Okrog tega zrna bi se zgradile še druge dvostranske pogodbe, kot recimo med Nemčijo in Češko-slovaško, med Baltikom in Rusijo, med Nemčijo in baltiskimi državami, pogodbe, ki pa ne bi vsebovale nobenih obveznosti vojaškega značaja. To bi bili samo nenapadalni pakti z obveznostjo medsebojnega posvetovanja v primeru, da izbruhnejo spori in z obvezo nevtralnosti v primeru, da pride do bojnih zapletitajev. V Moskvi so menja, da bi k takemu

vzhodnemu paktu pristopila sedaj po Pilsudskijevi smrti tudi Poljska.

»Obroč okrog Hitlerjeve Nemčije bi bil s tem popolen«, piše moskovski večernik, ki pravi, da bi s tem imperialistični nemški narodni socializem zadobil smrtni udarec, proletarijat Rusije pa bi bil maščevan za vse tiste pohlepne nakane, ki jih je narodni socializem gojil, ko je sanjal o zasedbi velikih pokrajin sovjetske unije.

Mackensen v Peši

Budimpešta, 16. maja. AA. Maršal Mackensen si je danes dopoldne ogledal nemško vojaško pokopališče. Maršal je bil v uniformi gđanskih črnih huzarjev (tako imenovanih huzarjev mrtvaške glave). Na nemškem pokopališču so maršala pozdravili odposlanstvo oficirskega zbora budimpeštanske garnizije, odposlanstvo zveze bivših bojevnikov in bivši častniki madžarskega huzarskega polka, ki se imenuje po maršalu Mackensenu.

Maršal je obhodil častno četo in položil večce na spomenike na nemškem vojaškem pokopališču in padlim madžarskim vojakom. Pri povratku z nemškega pokopališča, je bil maršal predmet viharne ovacije peštanskega prebivalstva.

Opoldne je maršala sprejel v avdijenci kraljevski namestnik. Po odredbi kraljevskega namestnika je bila dvorna straža, ki je izkazala čast generalu Mackensenu, za to priliko v paradni uniformi. Po avdijenci je kr. nam. obdržal maršala na kosilu.

Slovo Varšave od Pilsudskega

Pol milijona ljudi vso noč na varšavskih ulicah

Varšava, 17. maja. Sodijo, da je bilo preteklo noč na varšavskih ulicah vzlic hudemu deževju več kot pol milijona ljudi. Vršil se je le najnovejši promet po glavnih ulicah in še ta z veliko težavo.

Današnja slavnostna zadušnica v katedrali je bila izredno impozantna. General Göring je prispel z nemško delegacijo v Varšavo tik pred začetkom mase. Ni pa mogla priti italijanska delegacija, katere letalo je imelo pokvaro v Alpah. Delegacija je nadaljevala pot z vlakom in prispel drevo v Krakov; tam bo počakala prihoda posebnega vlaka s telesnimi ostanki maršala Pilsudskega.

V katedrali so bili zbrani med drugimi maršal Pétain, francoski zunanji minister Pierre Laval, ameriški veleposlanik v Moskvi g. Williams Ullitt in voditelj britanske delegacije maršal lord Cavan v impozantni paradni uniformi.

Vdova maršala Pilsudskega je bila vsa strta. Med zadušnicami se je dvakrat onesvestila.

Pruski ministrski predsednik general Göring je prispel v Varšavo. V njegovem spremstvu so pehotni general v. Bock, kontreadmiral z. Witzel, letalski general Wefer, podpolkovnik Bodenschütz in major Konrad v. Rat.

Nasledniki diktatorja

Varšava, 17. maja. SE. Maršal Pilsudski je bil ob enem vojni minister in vrhovni inšpektor poljske armade ter je tako razpolagal z vso oboroženo silo Poljske. Po njegovi smrti sta sedaj ti dve službi ločeni. Vojni minister je postal general Zbigniew Kasprzycki, vrhovni poveljnik vojske pa general Rydz-Smigly. Pred vojno je bil slednji slaven slikar. Ko je Pilsudski zbiral svoje poljske legije, se je prijavil in postal Pilsudskijev pomočnik. Od takrat ga ni več nikoli zapustil. Postal je slaven posebno v bojih proti boljševikom l. 1920 in se izkazal kot vdan in zvest prijatelj svojemu šefu, v vojski pa je zaslovel kot vojak z energično pestjo. Star je že 46 let.

Vrhovna vlada na Poljskem, ki je bila dozdaj v rokah maršala Pilsudskega, preide sedaj prav za prav na pet osebnosti. Ministrski predsednik, dolgoletni bojni tovariš maršalov, je polkovnik Slawek, ki je tudi

voditelj državne režimske stranke. Slawek je politik brez vsake souce in čistih rok. Zunanje ministrstvo je v rokah polkovnika Becka, ki si je v senici rajnega maršala pridobil veliko avtoriteto na zunanji in na znotraj. Notranje ministrstvo vodi polkovnik Prystor, tudi iz ožjega kroga Pilsudskijevih borec, ki ima zaslug, da je z generalom Zeligovskim l. 1920 zasedel rojstno mesto Pilsudskega, Wilno. Vojsko ima v rokah general Rydz-Smigly. V poštev pride kot šef generalnega štaba še general Sosnowski.

Predsednik republike, intimen prijatelj pokojnega maršala, Moscicki, je prevzel to visoko službo le na željo Pilsudskega. On je po pokličen in po nagnjenju kemični inženjer visoke izobrazbe in svetovno priznana učeniška avtoriteta. Za politiko mu ni mar. Za diktaturo še manj. Za režim, ki bo nasledil maršala, pa še manj. Vrnil se bo v svoj laboratorij in bo bržkone njegovo mesto zasedel general Sosnowski.

Toda izvajanje Pilsudskejevega političnega testamenta je v rokah generala Rydz-Smiglyja, ki postane bodoči diktator Poljske. Značilno je, da on osebno nikdar ni bil prijatelj zunanjskega ministra Becka in da je maršalu vedno nasvetoval, naj ne gre v priateljstvu z Nemčijo predaleč. Toda maršal, ki ga je namenil za svojega naslednika, ga je držal v rezervi in mu ni pustil, da bi se bil kakorkoli mešal v dnevno politiko. Tako se o njem ni mnogo slišalo. Gotovo pa je, da on najbolj pozna intimne misli maršala, ki je v izbiro med Rusi in Nemci bolj odklanjal Ruse, a tudi za Nemce ni imel nobenih simpatij. »Biti premagan a se ne vdati, to je prava zmaga. Zmagati, a se vdati lenarenju na lovorikah, to je pravi poraz!« To geslo rajnega maršala bo Rydz-Smigly brez dvoma z močno roko izvajal.

Seveda pa je treba pripomniti, da je maršal lahko izročil svojemu ljubljenu svojo politično smernico glede bodočnosti Poljske, a izročiti mu ne more svoje popularnosti, ki je bila vzrok, da se je Poljski narod prav za prav brez velikega odpora vdal njegovi osebnosti diktaturi. Tega najvažnejšega pomočnika pri svojem delu novi poveljnik poljske vojske seveda ne bo imel. In to je, kar napravi la bodočnost tako temno.

Panevropski kongres

Na Dunaju

Dunaj, 17. maja. SE. Zvezni kancelar je otvoril četrti vseevropski kongres, ki se ga udeležuje veliko stvelo delegatov z vseh krajev sveta. Za njim je govoril predsednik državnega zbora grof Lloyos, ki je pozdravil »pogumne in idealne bojevnike za prijateljstvo med evropskimi narodi, ki vztrajajo na mirovni fronti navzlic vsemu zvenketanju z orožjem, ki hoče zadušiti klic po miru krščanskega človeka v Evropi.« Nadalje je govoril predsednik panevropske zveze grof Coudenhove Calergii, ki je označil sedanji politični položaj v Evropi kot borbo proti dvema frontama, proti militarizmu in proti gospodarski stiski. K besedi se je oglašil tudi zastopnik Jugoslavije prof. dr. Frangeš, ki je razpravljaj o razširjenju panevropske ideje v Jugoslaviji.

Po nadaljnjih referatih se je ustanovila prva osrednja centrala za gospodarsko vseevropsko zvezo, ki naj bi bila prva razvojna celica bodoče vseevropske skupnosti. Centrala ostane na Dunaju.

Na današnjem zborovanju kongresa je delegate počastil zvezni kancelar dr. Schuschnigg z velikim političnim govorom o »krščanskih temeljih evropske kulture«, grof Coudenhove pa o »treh dimenzijah evropske duše«.

Gosti so bili danes slovesno sprejeti na mestnem magistratu.

(V zvezi s tem opozarjamo tudi na zasedanje jugoslovanskega odseka panevropske zveze, ki bo

v Zagrebu prihodnjo nedeljo pod predsedstvom dr. Ninčiča in ki se ga udeležijo tudi slovenski člani. Op. ured.)

V Zagrebu

Zagreb, 17. maja. b. Jugoslovansko zastopstvo panevropske unije je imelo danes ob Briandovem dnevu v Zagrebu svoj redni letni sestanek v Avto-klubu. Sestanku je predsedoval predsednik prof. Arandjelović iz Beograda. Navzoči so bili iz Beograda glavni tajnik šef Presbija ministrstva za zunanje zadeve dr. Bašin Zivotić, iz Ljubljane dr. Ferdo Majaron, iz Zagreba baron Zdenko Turković, dr. Ivo Stern od radia, direktor Hrvatske banke Berkeš Pavle in dr. Polić.

Najprej je bil prečitan referat dr. Bašina Zivotića o letnem delu panevropske unije v Jugoslaviji, ki je v glavnem obstajalo v vzdrževanju zvez s centralo na Dunaju in s sličnimi skupinami v sosednjih državah. Skupščina je sprejela resolucijo, da se stori vse, da bi se sodelovanje s centralo in s sosednjimi državami še bolj poglobilo. Nadalje se je razpravljalo o tekočih vprašanjih.

Na koncu so bile volitve in je bil izvoljen stari odbor z dr. Ninčičem na čelu. Za podpredsednika je bil med drugim izvoljen vseuč. prof. dr. Andrej Gosar. V odbor so prišli iz Ljubljane: dr. Slokar, ravnatelj Zadržne gospodarske banke, dr. Majaron in dr. Ravnihar.

Akademski zbor v Belgradu

»Glasbena Matica« in »Trboveljski slavček« sta lani v belgrajskih Slovenih vzbudila zdrav ponos in veselje sprčo dejstva, da je naša glasbena kultura na tako visoki stopnji. Akademski pevski zbor pa je to dejstvo s pesmijo naše besede potrdil. Da, pesem naše besede, pesem kralja Matjaža in pesem srca, ki je žalostno... Pa se sprostijo bremena temnih dni in prav po fantovski zapoje tisto razposajeno ribniško, kakor bistri valovi Savinje žuborečo flosarsko in se po vojaško opraviči: »Očka ljubeznivi, saj vi niste krivi...« Kako je to donelo, kako je to pčelo! Zdaj kakor polne orgle za samo veliko noč, zdaj spet kot tih šepet nečesa daljnega, v nadzemsko skrivnostno zagnjenega.

Program je bil sestavljen iz samih biserov naše narodne pesni. Biserov od Tomca, Marolta, Ukmarija, Deva, Bajuka in Kocijančica, spretno, z ljubeznijo in skrbjo izbruhnili. Ko bi imel moč, te bisere obeti z enim pogledom, bi zrl v mavrično lepoto. Resnično, Akademski pevski zbor nam je razodel Lepoto. Tisto lepoto, ki sta ji beseda in kompozicija potrebni, pa je vendar mnogo več kot ritmično, dinamično, deklamatorično, barveno, akustično po človeško mišljeno popolnost pesmi. In je mnogo več, kakor beseda, ki te zanima, ko jo slišiš prvič, te razplamti, ko jo slišiš v drugi, in te dvigne k Resnici, ko jo poslušas v tretje. Je to odsev božje Lepote. Zakaj, če kje, vsaj v pesmi drži: Vox populi, vox Dei. V narodni pesmi! Pri prvih dveh (Napojnica, Zelenci Juri) sem imel vtis, podoben onemu, ki ga ima planinec, ko se spenja na neznan stečaj. Poskusimol! Se ni bilo pravega stika med zborom in občinstvom. Morda je na zbor neugodno vplivalo skoraj polurno prepozno prihajanje nekaterih brezobzirnežev, morda pa je Tomčev način narodnih precejšnjemu delu občinstva bil nedostopen. Pri »Svatskih« se je zbor že iznebil — morda je meni subjektivno navidezne — tesnobe in se v »Pojdani v Ruie« povzpelo do občudovanja vrednega lirčnega občutenja. Glas gđne Mezetove se je z zborom zliil v mirno ravnotežje, iz katerega je duhtelo kakor šopek belih krizantem... »Zena in mož« v Ukmarijevi zamislil izraza pristno našo segavost, ki je vedno duhovita in nikdar žaljiva. »Vojaska« in »Flosarska« sta želi viharno odobravanje. Iz prve je kar zagrmelo: Vojaska je! in očno odlopo: sej se vidno zadnjikar. Druga pa nam je s čvrsto artikulacijo in dinamično pestrostjo podala izredno posrečeno sliko flosarskega življenja. Kar zagomazelo je po udihi, ko je neke daleč utihnilo prej tako živo humljanje... Po divjih komitskih naš je »Voznica« zagrnila v srednjeveško mistiko. Pa nas je zdramila »Lepa Vida« gđne Mezetove, ob kateri so basii sijajno interpretirali demonske sile. »Ribniška« pa je dosegla tak stik s poslušavci, da so se mnogim lica razležla v prijeten smeh. Pa jo je g. Marolt tudi zadel, ko je dal solistu peti kakor nekemu, ki je daleč od tako zvane »visoke glasbe«.

G. Marolt je mož, ki prav dobro ve, da je narodni pesmi vsaka šminka le v kvar. In smo veselji, da je bilo malim razodelo, kar bo velikim še dolgo ostalo prikrito. Umestnost namreč ni deklarirana, temveč kraljica svobodnih sre! Šeier priprosti Bajukovi »Sree je žalostno« je zbor dal toliko lepote, da smo jo občutili kakor iskreno, resnično molitev. Ta pesem zares oplemeniti človeško dušo. S »Kraljem Matjažem« smo zaplesali. Tisti naš ples, ki ni šablona, ampak ritmična razgibanost telesa. Telesa, ki z dušo veruje v lepše dni. In še to je prav, da so dali »Vinskega brata«. Ne radi vina, temveč radi verne ponazoritve pesmi, ki jo pojo na vasi fantje-pevci skupno s tistimi, ki »zraven poskušajo«. »Visoki reje nas je dvignil s svojim prekrasnim crescendo, ki je končal s tisto značilnostjo, ko fantje sebi pravijo: »Tako, sedaj pa dovolj!«

Akademskemu pevskemu zboru belgrajski Slovinci izrekamo najpriščnejšo zahvalo

Naši učitelji-pevci v Soliji

Sofija, 16. maja. AA. Senikaj je prispel pod vodstvom profesorja Adamiča mešani učiteljski zbor iz Ljubljane. Pripeljal se je snoči z brzim vlakom. Člane zbora so sprejeli in pozdravili na železniški postaji jugoslovanski pooblaščen minister v Sofiji g. Aleksander Cincar-Marković s tiskovnim atašejem dr. Pavlom Jevtičem, dalje člani bolgarskih narodnih zborov, zastopniki prosvetnega ministrstva in bolgarskih kulturnih društev. Na peronu so goste pozdravili zastopniki zunanjskega ministrstva in prosvetnega ministrstva, g. Slavčev, predsednik učiteljske zveze, g. Lekarski, predsednik prosv. zveze, prof. Konsulov in drugi. Zahvalil se jim je g. prof. Adamič, nato so pa zapeli narodni himni. Nocoj ob 18.30 je priredil ljubljanski mešani učiteljski zbor v dvorani vojaškega kluba v Soliji koncert pod pokroviteljstvom prosvetnega ministra generala Radkova in jugoslovanskega pooblaščenega ministra v Sofiji g. Aleksandra Cincar-Markoviča. Koncert je zelo uspel in občinstvo je z viharim plaskanjem nagradilo člane zbora. Zveza prosvetnih društev na Bolgarskem in zveza bolgarskih narodnih zborov prireditelji drevi hanket na čast članom pevškega zbora iz Ljubljane. Turneja tega uglednega pevškega društva po Bolgarskem bo trajala kak teden dni.

Zagreška vremenska napoved: Še vedno je pričakovati dežja.

Smrtne obsodbe v Litvi

Kovno, 17. maja. c. Vrhovno kasacijsko sodišče v Kovnu je danes potrdilo vse sode, izrečene v klajpedskem procesu. Samo enemu obsojenca je v nobistvenem delu obtožnice črtalo eno poglavje. Potrdilo je tudi vse štiri smrtne obsodbe in so s tem te smrtne obsodbe postale izvršne. Smrtne obsodbe se morajo izvršiti v času 24 ur. Branilci vseh štirih obsojenec na smrt so vložili danes brzojavne prošnje za pomilostitev.

Prepozno...!

Praga, 17. maja. c. Poluradno se k podpisu pogodbe med Češko-slovaško in sovjetsko Rusijo sporoča, da bo češko-slovaška republika v Moskvi izrazila željo, da ji da moskovska vlada iste garancije glede komunistične propagande v Češko-slovaški, kakor jih je dobil Laval za Francijo. Češko-slovaška vlada je prepričana, da bo kominterna v Moskvi lahko toliko vplivala na komuniste v CSR, da bodo prenehali s svojo destruktivno politiko.

Nevaren vlomilec prijet

Kranj, 17. maja.

Danes, dne 17. maja, je šel orožniški podnadrednik Avgustin Simonček službeno na kolodvor. Na njegovem povratku se je nenadoma pognal pred njim v beg nek mladenič, in sicer v smeri proti vsakemu železniškemu mostu. Pri postaji je potegnil iz žepa samokres ter z njim skušal streljati na svojega nasprotnika. Ko je videl, da je samokres odpovedal, je začel dalje bežati. Med tem časom so bili že obveščeni Struževčani, ki so hitro prišli zločinca. Se pri aretaciji se je ta obrnil proti svojemu nasprotniku ter se hotel z udarci s samokresom osvoboditi, kar pa se mu ni posrečilo.

Aretnirane se piše Anton Trpin, ki je mesarski pomočnik, doma iz vasi Smolevo, občina Železniki, že večkrat prej kaznovan radi vlomov. Priznal je tudi vlom pri posestniku Francu Musiču v Trzinu, kateremu je odnesel 800 Din gotovine in suknjic iz spalne sobe. Dalje priznava tudi vlom pri Janezu Peterlinu v Železnikih, kjer je izmaknil črno suknjo in konjsko opremo, ki jo je prodal v bližini Škofje Loke. Osumljen je tudi večjega vlom pri mesariju Verdiju v Trzinu.

Anton Trpin je znan vlomilec, saj je v zadnjih letih prisvojil za nad 30.000 Din tujega premoženja.

Pogodbe gled. igralcev

Belgrad, 17. maja. m. Prosvetni minister Stevan Čirić je predpisal nov obrazec za sklepanje pogodb med upravami narodnih gledališč in njih osebjem. Obrazci so enotni za vsa državna, oblastna in banovinska gledališča. Po tem obrazcu se bodo pogodbe sklepale za eno leto, odpovedati se bodo po morale tri mesece pred iztečenim rokom. V nobenem slučaju pa se ne bodo smele svojevoljno prekiniti.

Osebnosti vesti

Belgrad, 17. maja. m. S kraljevim ukazom sta odlikovana z redom Jugoslovanske krone V. stopnje Jakob Jesenko, podgozdar na ljubljanskem gozdnem ravateljstvu, in Krispin Ogris, podgozdar gozdne uprave na Bledu.

Belgrad, 17. maja. m. Z dekretom prometnega ministra so imenovani za poštne uradnike VIII. pol. skup.: na belgrajskem poštnem ravateljstvu Andrej Rupnik, v Dol. Lendavi Franc Ivanuš, v Ljubljani I. Rozamila Lutman, Viktor Švare, Zdenko Vehovec, Robert Cigler in Cilka Možan, v Pljuju Janez Gselman, v Vel. Laščah Karolina Knol, v Ivančih Zora Hafner, v Murski Soboti Nikolaj Puhan, v Trzinu Marija Kromar, v Trbovljah II. Pia Valant in v Celju Iledvika Pečar.

Belgrajske vesti

Belgrad, 17. maja. m. V prosvetnem ministstvu se pripravlja pravilnik o privatnih internatih.

Belgrad, 17. maja. m. V nedeljo, 19. maja, bo v veliki dvorani Dijaškega doma blagoslovljena zastava, ki jo je poklonil pevskemu društvu Akademskemu doma Nj. Vis. knez namestnik Pavle, ki bo pri tej slavnosti tudi sam kumoval. V koncertnem delu programa bo sodeloval tudi Akademski pevski zbor iz Ljubljane, ki bo pel Maroltovo »Visoki raj« in Tomčev »Napojnico«.

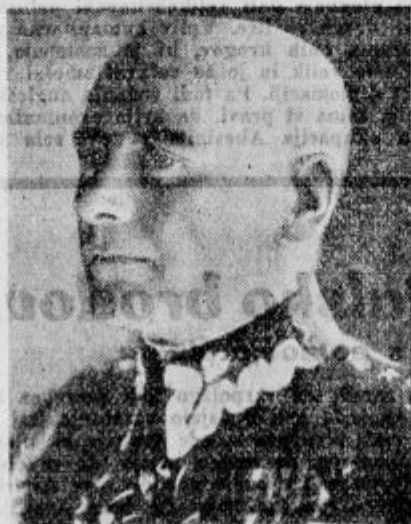
Belgrad, 17. maja. m. Davi je prispel iz Bukareste bivši francoski ministrski predsednik in delegat pri Zvezi narodov Paul Bonecour. V Belgradu se mudil nekoliko dni ter bo imel tudi predavanje o organizaciji miru in ustanovi Zveze narodov.

Belgrad, 17. maja. m. Večrainsja nogometna tekma za državno prvenstvo, ki sta jo igrali moštvi BSK in BASK, je končala z rezultatom 4:3 (2:0) za BSK.

Belgrad, 17. maja. m. Na snočnjem slavnostnem zasedanju srbske kraljevske akademije je znanost, kateremu so prisostvovali tudi kraljevi namestniki, je bil znani srbski zgodovinar Vladimir Čorović proglašen za rednega člana te akademije.

Vojni minister general Kasprzycki.

Vrhovni poveljnik vojske gen. Rydz-Smigly.

Resnica ali samo želja

Sestanek Laval-Göring? Pariz pravi, da ne

Pariz pravi, da ne

Pariz, 17. maja. c. Francoska vlada se je danes sestala k seji na Elizeju pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. V prvi vrsti so se obravnavala predvsem tekoča vprašanja notranje politične narave. Kar se tiče zunanje politike, je bilo na tej seji izdelano sledeče pojasnilo k nameravanemu sestanku med Göringom in Lavalom:

Francoski vladi ni nič znano, da bi se bila v Varšavi ob priliki pogrebnihi svečanosti za pokojnim maršalom Pilsudskim sestala Göring in Laval. Prav tako ni francoski vladi ničesar drugega znanega, da bi bilo doslej v Berlinu izdano tako vabilo za to, da bi se ustavil Laval v Berlinu. Francoska vlada obratno misli, da sedaj ni še prišel trenutek

za razgovore med Berlinom in Parizom, ker je nemogoče začeti take razgovore v Varšavi in to ob priliki, ko Poljska pokopava svojega največjega sina. Poudarja pa se, da je želja za osebne razgovore med Berlinom in Parizom zelo velika. Francoska vlada bo naravno vse storila, da se ugodni tej želji, vendar pa ni pričakovati, da bi se razgovori med Berlinom in Parizom mogli začeti že pred začetkom zasedanja Sveta ZN, ki se začne 20. t. m. v Ženevi.

Po seji vlade je finančni minister sprejel finančnike in jim v svoji izjavi odločno zanikal, da bi francoska vlada mislila na to, kako znižati vrednost francoskega franka.

Pismo iz Španije

V madridskem Pradu

Madrid, 15. maja.

Ce je pariški Louvre največji muzej slik, gotovo Prado, ki je sicer mnogo manjši, ne zaostaja po svojem bogastvu za njim. Menda ni slikarske šole, ki v Louvru ne bi bila zastopana — Prado pa brani najpopolnejše zbirke posameznih slikarjev. Tizianove najboljše stvari vise v Pradu. Velazquez je bil dvakrat v Italiji. Prvič, ko je študiral, drugič, ko ga je poslal kralj Filip, da prinese Tizianove originale v Španijo. Z zlatom iz Južne Amerike, kamor je segala tedanja oblast španskih kraljev in čije propad še dolgo ni bil na vidiku, Velazquezu ni bilo težko pridobiti najboljših stvari za španski dvor. Vedel je, kaj je dobro, sicer bi mnoge stvari od Veronesa, Tintoretta in Tiziana danes visele v Benetkah in Firenzi. Po njegovi zaslugi se nahaja danes v Pradu košček italijanske renesanse, polne sonca in svetlobe za razliko od hladnih španskih mojstrov.

Ce je danes vsak Španec ponosen na to, kar ima v Pradu, je njegov ponos popolnoma upravičen. Saj je iz Goye, Greca in Velazqueza, ki so

Jaz bi jo že davno poslal k vragu, da sem na njegovem mestu.

Do tisoč ljudi obišče Prado ob četrtkih in nedeljah, ko ni vetopnine. Prihajajo ljudje iz predmestij in okolice. Po prstih in šepetaje stopajo v sobo, kjer se nahaja Velazquezova »Las Meninas«, da ne bi motili miru v tem poltemnem prostoru. S težkimi draperijami obložena soba daje vtis kapel, kjer se ljudje ne upajo glasno govoriti. »Las Meninas« je edina slika v sobi in svetloba pada samo na njo, vse drugo je v mraku. Prva pot obiskovalcev Prada je k njej in skoro vsak se vrne predno odide.

»Las Meninas en la corte de Felipe IV.« piše pod njo. Družabnice male infantkinje, na dvoru Filipa IV. Velazquez je znal na edinstven način rešiti valeurske odnose med figurami in v prostoru. Ljuba Babič je nekje napisal ozir, vprašal, če je to res zadnja beseda v pinturi evropski. Najbrže se ni motil, da so »Las Meninas« najvišje, kar se je v slikarstvu doseglo.

Velazquez je fin dostojen gospod, plemič z uglednimi manirami španskega dvora. Slikal je virtuosno in spretno razkošje na tedanjem dvoru, za razliko od Goye, ki se je rogal vsemu, kar mu ni ugajalo. Ročal se je kralju in kraljici, čeravno je bil slikar na dvoru kralja Karla. Prikazal je vso familio kot elaboumno in degenerirano. Vse po vrsti: kralja in kraljico z infanti in infantinjami. Kraljici je naslikal lice kot ptici in kralja je predstavil z bebastim obrazom. Protestiral je v svojih rizbah proti francoskim nasiljem v Španiji in končno slikal los caprichos — fantastične slike z izmalimi obrazy, ki se ne ve točno, kaj predstavljajo.

Tretji, ki zaključuje krog starih španskih slikarjev, Domenico Theotopulos, El Greco, ki e prinesel v špansko slikarstvo nekaj toliko originalnega in svojstvenega, je bil Grk, ki je živel v Toledu.

Od te trojice je Greco najstarejši in Goya najmlajši. Greco je mistik in asket iz srednjega veka, Goya pa sega že v našo dobo s tem, ko je dal smernice za novo epoko v slikarstvu. Čeravno je Greco najstarejši, je vendar po načinu, kako je slikal, najbolj moderen. Stvari iz njegove zadnje dobe so slikane v pravem pomenu besede, slikane s temperamentom nervoznega človeka, brez tehničnih rafinementov, ki jih najdemo pri vseh ostalih starih slikarjih.

Sicer je pa Prado skladišče vseh mogočih in nemogočih slik, ogromen magazin, ki se imenuje galerija — in ker je galerija zato tu, da vise slike v njej — zato visi tudi v Pradu marsikaj, kar ne spada k Tizianu, Grecu, Velazquezu in Goyi. Sicer si ne bi imele stare angleške misses z Bedeckerji, staromodnimi klobuki in lornjoni kaj ogledovati. Če bi bilo manj slik, se ne bi mogle toliko diviti. Kajti v Bedeckerju piše točno, kdaj se moraš diviti in katero sliko moraš občudovati. Vzhičeni ah iz ust teh vestnih obiskovalcev vseh muzejev in razvalin, pove, da je ta slika v knjigi dvakrat podčrtana in da stojita dva klica za njo. In če je poleg napisana še anekdota, je zanimanje za sliko še večje. Mislite, da bi bile Goyeve Maje (izg. Mahe) tako popularne, če ne bi krožila o njih povest naokrog. Povest, kako je Goya slikal Majo, ženo španskega grofa. Majo vestido in majo desnudo. Obleženo in golo. Desetkrat in desetkrat na dan se ponovi stara historija o Goyi, Maji in španskem grofu, ki ni vedel, da Goya slika Majo neobleženo in je najavil nekega dne, da si pride pogledat, kako slika napreduje. V sili in naglici je Goya moral naslikati še eno sliko — Majo oblečeno. In potem naprej v različnih variacijah: o grofu, o Maji in spet o grofu. Jasno je, da je vse to izmišljeno. — Goya je pač slikal dve slike. Vse bolj znane slike imajo svojo povest, ki spada k njim kakor ocvirk na krompir — in če sta poleg še dva klica, si je treba vestno zabeležiti številko slike. Kdo bi sicer vse to mogel pomniti: golobe v Benetkah, razvaline na Akropoli in slike, ki so jih vsi muzeji polni. Bedecker je pač dober izum, saj z njim ni treba po svoje misliti — vsak turist ga nosi s seboj lepo v rdeče vezanega in v notranjem žepu shranjenega. Zoran Mušič.

Greco: Sveta družina

v Pradu zastopani vsak z veliko večino svojih del, izšlo skoro vse, kar se danes imenuje evropsko slikarstvo. Čudil sem se, ko mi je preprost človek s periferije, med tem ko sem kopiral, samozavestno govoril o španskih slikarjih.

»Impresionisti so se učili tu pri nas« — je vedel. — »Pri Goyi!« je s poudarkom pristavil. Čudno se mi je zdelo, odkod ve te stvari. Čul je na predavanjih v Pradu, kamor redno prihaja v četrtkih, ko je vstop v muzej brezplačen. »Me gusta mucho la pintura,« je začel pogovor — z otrokom v naročju in ženo ob strani. Kje dela, sem ga vprašal. — Vsako noč ima službo na ulici. Sereno — z lampo v roki, — odklepa vrata hiš, ker v Madridu nima nihče ključa od vežnih vrat. In kje stanuje? »Calle de Mazaredo.«

Dvomim, da si morete zamisljati, kje je to. Skrajna periferija Madrida, doli ob Manzanaresu, v onih strmih ulicah z nizkimi rdečimi hišami brez oken in z raztrgano zavoso, potegneno čez odprtino, ki jo mi imenujemo vrata. V eni tistih hiš je bil doma, ki so bolj razvalinam podobne, polne siromaštva in golih otrok. In ga zanima umetnost.

Goya: Dvor Karla IV.

Pri ponovni razpravi oproščena

Ljubljana, 17. maja.

Pred malim kazenskim senatom se je danes ponovno vršil proces proti Mariji Vodnikovi, uradnici pri odvetniku dr. Megušarju v Kranju. Ta proces je v mnogem pogledu poučen. Marija Vodnikova je bila pred ljubljanskim okrožnim sodiščem 16. januarja letos obsodjena na 3 mesece strogega zapora zaradi zločinstva po čl. 3 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, češ, da je s svojo izjavo, podano 10. oktobra lani v dr. Megušarjevi pisarni, napram sodnemu služitelju Alojziju Resmanu,

namerjala ustvariti preprčanje ali nerazpoloženje pri drugih, da bi se spremenila današnja državna ureditev. — Prva sodba je izrekla krivdorek predvsem na podlagi pričevanja Alojzija Resmana. Marija Vodnikova je proti sodbi vložila revizijo in priziv, državni tožilec pa priziv, zaradi prenizke kazni. Stol sedmorice v Zagrebu, kot

kasacijsko sodišče je nato izdalo rešitev:

»Revizija se ugotovi, prva sodba se v celoti razveljavi in svar vrača prvi stopnji v ponovno razpravo in presojo.«

Pod predsedstvom s. o. s. g. Ivana Kralja se je danes vršila ponovna glavna obravnava, ki je bila tajna. Obtoženko Marijo Vodnikovo je zastopal odvetnik dr. Marko Natlačen, javno obtožbo pa drž. tožilec g. Branko Goslar. Zaslusani sta bili dve priči. Prečitane pa so bile tudi izpovedi drugih prič. Državni tožilec je vztrajal pri obsodbi Marije Vodnikove, nasprotno je branilec plediral za oprostitev.

Po krajšem posvetovanju senata je predsednik objavil sodbo: Obtoženka Marija Vodnikova se v smislu § 280 k. p. oprosti od obtožbe.

V razlogih je predsednik povdarjal, da obtoženka ni imela namena delati propagande za drugačno državno organizacijo. — Razprava je trajala dve uri.

V ponos mi je perilo

tako lepo in belo
in kakor novo,
če ga perem

z **ALBUS**

terpentinovim milom.

ALBUS terpentinovo milo da bogato mehko peno, odstrani naglo vso nesnago in je tako dan pranja pravi praznik. »ALBUS« terpentinovo milo učinkuje tako blago, da na mojih rokah pranje ne zapusti niti najmanjšega sledu.

Milo, ki učinkuje tako blago, da varuje roke, je pravo idealno milo za moje perilo, — zato je za vse dni in za vsako perilo: ALBUS terpentinovo milo.

Belgrajski glas o Akad. zboru

Ljubljana, 17. maja.

Naša poročila iz Belgrada se že poročala o velikem uspehu Akademkega zbora, ki je gostoval v Belgradu. Posebno navdušenje je Akademski zbor izževal pri glasbeno bolj kultiviranem belgrajskem občinstvu, kar zlasti dokazuje ocena Akademkega zbora, ki jo je v belgrajski »Politiki« priobčil najboljši belgrajski glasbeni kritik in skladatelj dr. Miloje Milojević pod šifro dr. M. M. Ta ocena se glasi:

»Akademski pevski zbor iz Ljubljane, ki je pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice matere, je v dvojnem oziru pri nas pomembna zborova ustanova, predvsem po svojih pevskih kakovostih, potem pa po umetniško-nacionalni ideologiji.

Je to zbor univerzitetne mladine, toda je izvežban in zvočen do zelo izrazite profinosti. Posebno se odlikujejo tenoristi — znani tenoristi Slovenije — in drugi basi. Toda zvok teh nekoliko povdanih skupin v zboru se zlija z drugimi tenorji in prvimi basi, tako, da je izenačenost zvoka tega zbora mladih popolna. Torej: Akademski pevski zbor iz Ljubljane je pevška skupina, o kateri moramo govoriti s spoštovanjem.

Njegova ideologija je: najti izrazite slovenske naglase v slovenski narodni glasbi; stare narodne melodije, ki so ohranile osnovno psihološko praslavensko bistvo in ga obvarovale vpliva planinskega glasbenega tipa (— kakor je na primer tirolski) in te melodije je dati obdelane današnjim množicam naših izobražencev in našemu narodu. Dalje je program: posvečati posebno pozornost slovenski glasbeni folkloristiki.

To je dobra ideologija. Izvaja jo s svojimi pevci njim ves predani zborovodja Fr. Marolt, ki ni samo ideolog, temveč tudi komponist. Tudi za nas (kritik misli Srbe) je posebnega pomena, ker smo v nekaterih obdelavah narodnih napevov iz vseh krajev Slovenije opazili težnjo po rešitvi iz sladkobno-opisovalnega v sfero psihološko-poglobljenega kompozicijskega stavka zlasti pri Maroltu (»Voznik« in »Lepe Videl«) pa tudi pri Tomcu (»Zeleni Jurij«) in Ukmariju (»Zena-mož«). To je osnova, zaenkrat samo osnova, na kateri pa mora zrasti nov slog obdelave slovenskih narodnih napevov, ki so bili dosedaj največ in pretežno obdelani ali sentimentalno, ali primitivno in z gotovimi, površnimi, onomatopološkimi efekti, ki so sicer ljubi širši množici, niso pa značilni za našo jugoslovansko dušo, ter niso ne novi, niti ne njihov slog.

Z radostjo pozdravljamo mi to novo osnovo in verujemo v njen bodoči uspeh. Zakaj prav mladi avtorji kažejo v svojem instinktu

Solnce + kamila krema = zdrava, prekrasno zago-rela polt

Zahtevajte izrecno le Kamila kremo. Glavna zloga za ljubljano: »Slovenec«, pred pošto.

neki oddaljeni slovanski akcent, namreč ti so naše izhodno jedro plemenske osvojenosti, iz katere se bo z amalgamiziranjem naših domačih in plemenskih moči razvil čisti slog našega bodočega nacionalizma, ki ga še iščemo in ki se še izoblikuje.

Na programu so bile tudi surove, efektne »komitske pesmi« Tajčeviča. Zbor jih je odlično zapel. Mislimo, da bi bilo izredno koristno za idejo, kateri hočejo služiti ljubljanski akademiki in g. Marolt, ako bi čimprej pričeli z negovanjem pesmi, ki so tako izrazite in samosvoje — tako naših balkanskih pesmi — poleg onih s severnih in severozapadnih strani — ker more prav to naše vzporedno delo prinesiti ogromno čimprejšnji dosegi cilja: čimprejšnje določitve osnov, pridobljenih iz skupnih elementov naše folklore z vsega prostanstva, na katerem žive Jugoslovani.

Uspeh koncerta je bil tako velik, kakor tudi pomemben. — Dr. M. M.

Novost za Ljubljano so Petričkove ledenke! Moderna izdelava odličnega sladoleda na palčicah! Višek higijene. Komad 1 Din.

Obisk odličnega ameriškega Slovenca

Morda edini Slovenec, ki bo potoval na novi francoski ladji »Normandie«, bo ameriški Slovenec g. Viktor Kubelka, ki se mudi na obisku v Ljubljani. G. Viktor Kubelka je iz stare ljubljanske rodbine — njegov oče je bil graditelj železnice Reka — Karlovec, njegova brata Josip in Václav sta dosegla visoke častniške čine v mornarici, in sicer prvi čast admiral, drugi pa korvetnega kapitana, sestra Ljudmila pa je ugledna ljubljanska trgovka in podjetnica, poročena Kambič, ki je dosedaj zgradila v Ljubljani že 9 hiš, med njimi palačo »Viktorij«. Hrepenenje je g. Viktorja Kubelka izvelo že l. 1900 v Ameriko in se je tam uveljavil na mnogih poljih. Spisal je več slovensko-angelskih slovarjev za ameriške Slovence, izdajal je celo svoje časopise ter bil dolga leta v konzularni službi. Takoj po vojni se je uveljavil v ameriški pomožni misiji, ki je dobavila v Slovenijo mnogo živeža. Ameriškim Slovincem in tudi stari domovini je napravil s svojim delom mnogo uslug.

G. Viktor Kubelka odpotuje iz Ljubljane 27. maja ter se odpelje z »Normandie«, dne 29. maja iz Le Havra. »Normandie« bo že čez 5 ur v Southamptonu, dne 3. junija pa že v New Yorku. G. Kubelka bo na tej prvi vožnji nove krasne ladje zastopal naš list ter je obljubil, da bo o tej vožnji marljivo obveščal naše bralce. G. Kubelka se bo že vrnil v domovino.

Ljubljanske vesti:

Velike kupčije s hišami in zemljišči

Ljubljana, 17. maja.

Ljubljana je aprila izvedla nekaj prav velikih kupčij s hišami in stavbnimi parcelami. V mestu je bilo zaznamovanih sicer le 13 kupnih pogodb za celotno kupnino 4.461.055, toda pri tem so bile prodane 4 hiše in razna stavbišča v središču mesta. Marca meseca pa je bilo zaznamovanih 15 kupnih pogodb za 3.923.120 dinarjev. Stavbne parcele so bile v središču mesta in na prometnih točkah od 65 do 230 Din kvadratni meter, v Spodnji Šiški pa po 35 Din. Prodane bile so vsega 8 stavbnih parcel, ki so posamezne bile od 33.000 do 470.000 Din, zadnja v k. o. Gradišče predmestje v izmeri 317 kv. metrov. Na Hauptmanci je bila prodana takozvana »šotarija« v izmeri 1576 m² za 10.000 Din. Hiša št. 4 v Gledališki ulici, ki je bilo svojočasno last bivšega drž. poslanca in notarja Ivana Plantana, je bila prodana za 1.000.000 Din. Dostoj sta bila lastnika Srečko in Otilija Vršič. Car, posrednik Vladimir Lokar z Rakeka je prodal hišo št. 37 na Sv. Petra cesti za 1.060.000 Din tovarnarju Ferdinandu Eiflerju in soprogi Mariji. Ravatelj Emil Auersperg in soproga Angelina sta kupila od Marije baronice Lichtenbergove, hišo št. 3 na Novem trgu (prej Auerspergov trg), za 600.000 Din. Posednica Jospina Stare z Rupercvrha pri Novem mestu je kupila od Antona Stirna, po-

sednika na Jezici, hišo št. 97 na Tyrševi cesti za 500.000 Din. Permetovo hišo št. 5 v Karunovi ulici sta kupila mesar v Mostah Fran Jagodice in soproga za 180.000 Din.

Okolica zaznamuje le manjše kupčije s parcelami v vrednosti od 500 do 5000 Din, le v okolici Zgornje Šiške in na Viču so bile parcele od 10.000 Din naprej. V Šiški vasi je bilo neko posvetilo prodano za 2400 dolarjev. Okolica je aprila zaznamovala le 46 kupnih pogodb za 938.639 Din, dočim marca meseca 53 za 1.511.446 Din. V okolici, zlasti na prometnih krajih, je opaziti čudne spekulacije z malimi hišami in stavbišči. Nekateri spekulanti — tak slučaj se je pred dnevi obravnaval pred kazenskim sodnikom na št. 79 — gradijo hiše na »puke«. Obrtnikom obljubljajo plačilo za njih dela šele takrat, ko je hiša prodana. Na ta način je neki spekulant opeharil obrtnike za okoli 150.000 Din, kajti prišel je v plačilne težkoče in v konkurz. Na hišo so se vsedli drugi upniki, obrtniki pa so prišli ob zaslužek. Tak spekulant pa je čisto nič dejal: »Kaj sem hotel! Sam sem ostal na dleci in ne morem pomagati! Umestno bi bilo, da bi oblasti strožje nadzirale razne spekulante s hišami, kajti pojavili so se prekipčevalci hiš, ki najprej hišo kupijo, a jo takoj dražje prodajo naprej. Tako verženje s hišami bi bilo pač treba omejiti in verženje primerno kaznovati.

galeriji. Vodil bo in razlagal mgr. Viktor Steška baročno dobo. Vstop prost in brezplačen.

Na Rožniku bo jutri imelo Kat. društvo rokodelskih pomočnikov sv. mašo s petjem društvenega pevskega zbora. Vabimo vse člane in prijatelje društva. Pričetek božje službe bo zjutraj ob sedmih.

Podmladek Jadranske straže na 1. drž. realni gimnaziji bo priredil v nedeljo 19. maja ob 16 popoldne v dvorani kazine, akademijo. Čisti dobicek je namenjen v sklad doma kralja Aleksandra ob morju in v korist izletniškega fonda za revne dijake. Bogat spored, po sporedu ples in buffet. Vstopnina 12 Din, za dijake 10 Din.

Mladino na morje! Klic sodobnosti, vreden vsega vpoštevjanja! Matere ga pač najboljše razumejo in zato se naše žene tudi najbolj za to zavzemajo. Ženska sekcija JS v Ljubljani hoče čimveč mladih ljudi poslati na morje in zato zbira, neumorno zbira. Naj ne naleti na gluha ušesa, v stoletju mladine, kljub vsokodnevni nabiranjem za vse mogoče, vrlje potrebe! V soboto, 18. t. m. priredi Ženska sekcija JS »narcisni« dan za »Mladinski sklad viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja za PJS dravske banovine« in vpljudno vabi občinstvo, da ne odkloni malenkostnega daru naši mladini!

Gregorinovo pasijonsko dramo

»V času obiskanja«

uprizori ljubljansko

dramsko gledališče

v dneh 14., 15., 18. in 19. maja vsakokrat ob 8. uri zvečer.

Za boljše umevanje posameznih slik te veličastne pasijonske drame dobite v Jugoslovanski knjižnici v Ljubljani besedilo — knjigo »V času obiskanja«, ki stane nevezana Din 26.—, vezana v platno Din 38.—.

Prve češnje na trgu. Včeraj so bile na Pogačarjevem trgu na prodaj prve češnje, uvožene iz Italije. Bilo jih je le okoli 50 kg. Bile so precej drage, kajti kg so branjeveke ponujale po 18 do 20 Din.

Do 900 kg morskih rib na trgu. Ribji trg je bil večeraj izreden. Take obilice morskih in domačih rib že kmalu ni bilo. Šele ob prvih jutranjih urah na Jadranu naloženi skuši (skombri) so bili z avtom g. Ogrinca pripeljani zgodaj in sveži na trg. Bilo je skušev do 900 kilogramov in zato so se pocenili. Dočim je bila poprej normalna cena 16—18 Din kg, so bili večeraj po 10 Din kg. Gospodinjje so se kar tepele za to morsko delikateso. V večji množini so bile naprodaj tudi girice po 6 do 8 Din. Precej je bilo domačih rib. Domače postavi po

znanost ima s filozofijo. Saj mora vsaka znanost biti teorija, izhajajoča iz podatkov empirije. Enako tudi sociologija, če naj ne bo zgolj sociografija. In dasi so sociologi odklanjali vsako metafiziko, so vendar — metafizični. Tako n. pr. Aug. Comte in njegova religija človečanstva. — Ozko povezanost sociološke in filozofske problematike dokazuje tudi razvoj sociologije. Pravtako kot antična filozofija si postavlja tudi sociologija v svojih prvih početkih vprašanja po bistvu, praprotelju in gibalni družbi, v poznejšem razvoju najdemo v sociologiji srednjeveške filozofske motive, tako sholastiko, nominalizem in realizem itd. V nadaljnjih izjavah je g. predavatelj prikazal nekatere sociološke teorije. Tako podal n. pr. kritični oris fizicizma in biologizma, ki jima je družba socialno telo odnosno biološki organizem, ter psihologizem in sociologizem v sociologiji. Koncem izjavljani, ki so nazorno pokazala filozofsko problematiko v sociologiji, je g. predavatelj povedal še nekaj besed o socialnih prognozah. — Številno občinstvo je za stvarno in bogato predavanje nagradilo g. profesorja z burnim odobravanjem. — V živahni debati po predavanju, v kateri sta se oglašala k besedi med drugim tudi prof. Veber in dr. Lončar, je podal prof. Veber še končni resumé predavanja, ki ga je izrazil v stavkih: 1. sociologija je znanost, 2. ni sociologije brez filozofije in 3. sociologija je veda v povojih. —

FERDO SISIČ O ILIRIZMU

Dne 10. maja je predaval v Mariboru pod okriljem Ljudske univerze podpredsednik Jugoslovanske akademije v Zagrebu, vseuč. prof. dr. Ferdo Sisič o »stoletnici ilirizma in njegovem političnem pomenu«. V uvodu je znani pisatelj hrvaške zgodovine poudaril, da popolne in zadovoljive zgodovine ilirskega gibanja še nimamo. Najvažnejše delo o njem je spisal — Madjar dr. Gyula Miskolci. Ta ugotovitev in mnogi citati iz madjarskih zgodovinarjev so nas zopet prepričali, kako nujno potrebno je našim znanstvenikom znanje madjarsčine. Slovenecem zlasti radi Slovenske krajine. F. Sisič priprav-

Veliko navdušenje je zavladalo za Florida cikorijo!

Kdor jo enkrat poskusi, ne kupuje nobene druge več. Takoj se opazi velika razlika v okusu bele kave, ker Florida cikorija nima kisline in ne povzroča zgaga. Poskusite še danes FLORIDA-CIKORIJO. Dobi e v vseh boljših trgovinah.

Mariborske vesti:

Elektrifikacija ožje okolice zaključena

Maribor, 17. maja.

Ko so sinoči začele prve električne svetilke na severozahodnih pobočjih mariborske okolice, se je končala druga etapa v delovanju mariborskega mestnega električnega podjetja. Prva je bila elektrifikacija mestne ožje okolice. Električno podjetje je obe važni nalogi rešilo vzorno ter nam s tem ustvarilo v vseh podrobnostih elektrificiran kos zemlje, kakor ga ni v naši državi nikjer. Severozahodni del nekdanje občine Krčevina (sedaj Košakov) ter vzhodni del občine Rošpoh sta tvorila dosedaj edino temno točko mariborske ožje okolice. Zaradi razprošenosti naselbin, ki obstojajo po večini samo iz posameznih domačij, je bila izvedba elektrifikacije teh predelov težavna in tudi draga ter jo je občinska uprava okoliške občine vedno odlagala. Po prizadevanju ravnatelja mestnega električnega podjetja Uršiča pa je končno vendarle prišlo do odločitve ter se je 11. marca začelo s delom.

Daljnovidno visoke napetosti, ki dovaja električno energijo vsemu področju, se začneja v Kamnici pri transformatorski postaji v bližini hiše šolskih sester. Vzporedno s cesto vodi nato do Racerdvor, se povzpne pre-

Kalvarija s cerkvico se bo letos prenovila. V zvezi z njo pa bo potrebno urediti tudi pot na Kalvarijo, posebno pri sedmerih hrastih, kjer stoji razvaline vojaš. spomenika. Nujno je spomenik urediti, kar bi se spodobilo iz pietete do padlih vojakov, ali pa ukreniti kaj drugega, da bo pot do prenovljene Kalvarije dostojna.

25 letnico poroke sta obhajala te dni čelvjarski mojster g. Narčec Franc iz Mlinske ulice ter njegova zvesta zakonska družica ga. Neža. Vrlom uparu naše iskrene čestitke!

Obmejno šolstvo. Sola v Gradišču je postala dvorazrednica in bo najbrže v doglednem času prišla tudi do lastnega šolskega poslopja. Sola pri Sv. Ani je razširjena za vzporednico, šola v Lokavcu pa prosi za 3. postopni temeljni razred, tako da bo sedaj tri-razrednica z nemškim manjšinskim razredom. Napredek obmejnega šolstva je razveseljiv pojav.

Revija mariborske industrije bo letosnji Mariborski teden. V četrtek se je vršil sestanek predstavnikov Mariborskega tedna z lastniki in zastopniki tukajšnjih tekstilnih tovarn. Tekstilna industrija je že pristala, da bo priredila svojo izložbo. Prihodnji teden se vrši sličen sestanek s predstavniki ostalih industrijskih panog.

Trg za ribe je bil večeraj bogato založen. Prodajale so se skuše po 12, oblice po 10, sardele po 12, borboni po 22, jegulje po 22 in moli po 22 Din za kg, veneč zabijih krakov pa po 2 Din.

Nova tujsko-prometna postojanka v okolici. Znani mariborski kavarnar g. Slavec, lastnik kavarne »Orient«, bo na svojem posestvu na vrhu Ribniškega sedla odprl gostilno in švicarijo, ki je v mariborski okolici še nimamo.

Grad in njegova bodočnost pred določitvijo. Arh. ing. S. Dev je z načrti za namestitve magistrata v mariborskem gradu gotov in kakor čujemo, se bo v doglednem času

36, škuhe 24, klini 12, krapi 16 in belice po 8 do 10 Din. Kupčija je bila srednja. Iz Starega trga pri Ložu so bili pripeljani prvi, lepi raki. Loški raki uživajo velik sloves med »gurmanji«. Pred vojno jih je pok. ribič Kraševac iz Pu-doba pošiljal največjim restavracijam in hotelom na Dunaj. Prodajal jih je po 3 kron komad. Včeraj so bili loški raki na trgu po 3 do 4 Din komad.

Ija že od leta 1913 dalje na arhivalnih študijah temeljno delo o ilirizmu, ki bo izšlo letos v oktobru. Predavatelj je zelo krepko osvetlil politične razmere, ki so privedle do ilirskega gibanja, zlasti odnos Madjarov do Hrvatov. Dotaknil se je tudi vprašanja, zakaj niso Slovenci pristali na ilirizem. Omenil je znane razloge: politično-upravno pripadnost, samobitnost slovenskega knjižnega jezika, ki je prav tedaj rodil najlepše literarne sadove. Zanimiva je Sisičeva ugotovitev: »Pri nas pozna znanost danes srbskohrvatski jezik, ne pozna pa kakega srbsko-hrvatskoslovenskega jezika.« Priznal je, da so bili Vraz in drugi le izjeme, ter se izjavil proti opustitvi slovenskega knjižnega jezika. —k.

FR. TERSEGLAV O EVROPI IN NJENI USODI.

Predavanje Frana Tersegla pretekli teden v prostorih Ljubljanskega kluba, je dala izhodišče definiciji Evrope, kakor jo je duhovito zamislil sloveči kardinal Nikolaj de Cusa v dveh besedah »Complexio oppositorum«. S tem izhodiščem je predavatelj z neverjetno globino, izrednim poznavanjem, v neprekosljivo izbrusenem jeziku nanizal sliko za sliko iz dogajanja Evrope, iz njene rasti in dokazal tako resničnost duhovite in istinite definicije Nikolaja Kuzanca. Tersegla je prišel na podlagi drznih a zato nič manj resničnih premis, da je Evropa po svojih plemenih, po strukturi zemeljskih prilik, po svojih političnih oblikah in zgodovinskem razvoju, po narodnih kulturah in ne nazadnje po svoji religiozni miselnosti in morali resnično neverjetno razbita in diferencirana v usodna nasprotja, ki so v zgodovini narodov čisto edinstvena. Pri vsem tem pa Evropa nikoli ni izgubila svoje čudovite enotnosti in kljub najhujšim napetostim, kljub diferenciranosti, — zlasti v povojnih letih, težnja po enotnosti ni bila še nikoli tako silna, kakor jo pozna ravno naša sodobna Evropa. Izredno plastično je nato predavatelj postavil vprašanje, kje je ta faktor, ta silni činitelj, tega vedno novega uravnovešenja in prikazal s presenetljivo jasno sliko, da je ta faktor z malo izjemami v resnici: evropsko krščanstvo. Da nam

ko sedla ter konča pri novi transformatorski postaji, ki jo je zgradila trdka Žvirje, na vrhu Ribniškega sela. Od tu se razdelijo po tem daljnovidni nizke napetosti: Eden čez vrh v Vinarije, kjer sta dva odepca, prvi do Ferka, drugi pa pelje skoz do Wolfzetta. Drugi daljnovid je izpeljan po Ribniškem selu, kjer se zopet razdeli na dva odepca: prvi vodi do pristave Vinarske šole, drugi pa čez vrh pod Kalvarijo do Gnušovega in Janovoga posestva. Tretji vod nizke napetosti pa je izpeljan od Kamnice vzporedno z daljnovidom za visoko napetost do Racerdvor, spotoma pa ima še odepce proti posestvu stolnega župnišča. Predvidenih pa je od teh daljnovidov nizke napetosti še več odepcev, zlasti v Rošpohu, kjer se bodo še elektrificirale posamezne naselbine. Dolžina vseh daljnovidov znaša 7 km 700 m. Na to omrežje je že sedaj priključeno 500 žarnic, 10 poljedelskih motorjev, 5 javnih svetilk v Ribniškem selu in 15 likalnikov. Stevilo žarnic in ostalih naprav pa se bo v doglednem času gotovo še znatno povečalo. Celokupni elektrifikacijski stroški so znašali 230.000 Din, od tega je 198.500 prispevala občina Košaki, ostanek pa banovina in mest. elekt. podjetje.

vršila anketa, na kateri bosta med drugim sodelovala tudi mojster Plečnik in spomeniški konservator dr. Stele in katera bo končno veljavna določila bodočo vlogo gradu v mariborskem življenju.

Velika pomladanska vaja gasilcev bo v nedeljo, 26. maja. Vaja se bo izvajala na grajskem poslopju.

Pomočniki izpiti krojačev bodo v nedeljo 26. t. m. ob 8. zjutraj v prostorih Okrožnega urada v Vetrinjski ulici 11. Kandidati se morajo prijaviti v pisarni združenja na Slomškovem trgu 14.

Občina deli podpore. Na seji upravnega odbora mestne občine se je podelilo Zgodovinskemu in muzejskemu društvu 6000 Din subvencije, Društvu slepih v Ljubljani pa 1100 Din.

Posestno gibanje. Konrad Raner je kupil v Dalmatinski ulici od mariborske posojilnice parcelo za 34.450 Din (kv. m po 30 Din), dr. Mikuž, zdravnik iz Vojnika pa parcelo v Grajskem marofu od dr. Mariniča za 125.000 dinarjev.

Pravega morskega volka občudujejo Mariborčani. Dobil ga je gostilničar g. Povodnik ter ga obesil na vrata restavracije v Jurčičevi ulici. Žival je še mlada, meri pa v dolžino 2 in pol metra.

Srajce iz oltarnih prtov. 22. aprila so zasačili v župni cerkvi v Ljubljani pri Mariboru prevzatkarja Alojza Polanca, ko je ukradel dva oltarna prta. Možakar je dejal, da si je hotel napraviti iz prtov srajce. Včeraj so ga sodili rudi tatvine ter mu dali štiri mesece strogega zapora.

Ciganki razparal trebuh. Pred okrožnim sodiščem se je večeraj zagovarjal eiganški brusač Andrej Bajš iz Dajnkovce ulice. 2. aprila se je sprl s svojo sestanovalko eiganke Franciške Baranja ter jo s škarkami zabodel v trebuh. S sunkom ji je ves trebuh dobesedno razparal, da so ji v bolnišnici komaj oteli življenje. Bajš je bil obsojen na 6 mesecev strogega zapora.

Zasačen vlomilec. V Krčevini je železničar Velcs zasačil v svoji dvorici neznanca, ko je mesaril njegovega največjega 7 kg težkega kunca. Prijel ga je in izročil orožnikom. Na ta način je prišel v roke pravice 27-letni nevarni vlomilec in tat Zdenko Drabčinski, ki so ga že skoro leto dni zamen zasledovali okoliški orožniki in mariborska policija. Drabčinskega so izročili sodišču.

Kulturni obzornik

Važnejša predavanja

ALEŠ UŠENICNIK O TOMIZMU

V soboto, 11. maja je imelo »Filozofsko društvo« v Ljubljani svoje četrto predavanje. Predaval je vseuč. prof. dr. Aleš Ušeničnik o tomizmu in sodobnih filozofskih smereh. V prvem delu je podal predavatelj pregleden oris sholastične filozofije: avguštinizma, tomizma, skotizma (Duns Scotus) in malinizma (Suarez) ter prikazal strani, ki so vsem skupne (objektivizem, realizem) in točke, v katerih se razhajajo. To je zlasti Tomaževa teorija o deju in možnosti. Ta teorija je obenem osnova in ena najtežjih postavk tomizma; kdor pa si jo osvoji, mu je nadaljnja pot do Boga (čisti dej, to je bit sama, brez vsake možnosti) lahka. Saj je sv. Tomaž zgradil svojo filozofijo naravnost z matematično logičnostjo. V drugem delu pa je prikazal predavatelj razvoj filozofije od Descartesa, Spinoze, Leibniza, Kanta do najnovejših. Razvoj najnovejših filozofij — predavatelj se je tu ustavil zlasti ob Bergsonu in njegovem učencu Maritainu (tomisti!), Heideggerju, Husserlu in Meinongu, posebej pa še ob Vebru — jasno kaže, da je filozofija premostila psihologizem, subjektivizem, idealizem ter se nagiba ponovno k objektivizmu in realizmu. K sklepu je podal predavatelj ugotovitve, da se filozofija zopet vrača — v metafiziko. — Občinstvo, ki se je topot zlasti v velikem številu odzvalo vabilu »Filozofskega društva«, je izvajanjem z vso pozornostjo sledilo, ob koncu pa predavatelja nagradilo z navdušenim aplavzom.

E. SPEKTORSKI O SOCIOLOGIJI IN FILOZOFIJI

Predavanje univ. prof. Spektorskega v okviru Filozofskega društva je imelo prevsem namen pokazati ozke stike, ki jih sociologija kot

to misel in to sliko še bolj dokaže in utrdi, prikazuje Tersegla v zadnjem delu, kako Evropa ni kolektiv, ki je le mehanično združen, temveč, da je vsa Evropa organska celota in da je bistvena osebnost evropske politične, gospodarske in osebne kulture prav v tem, da je zgrajena na osebnosti. Da je ta oseba s svobodno voljo, s svojim razumom avtonomno bitje, ne samo individuum, kakor je n. pr. mravlja, čebela ali kak družben insekt. In nato je predavatelj sijajno prililil azijsko miselnost, jo vzporedil z ameriško in pokazal, kako se evropski duh upira standardizaciji evropskega človeka, kako se upira onemu brutalnemu kolektivizmu, ki ga pozna Rusija. Nemogoče je podati v par vrstah vse bogastvo misli, ki jih je predavanje imelo. Za sklep je predavatelj napovedal novo dobo prosvetljene krščanske ere, novega evropskega človeka, ki bo po nujni zakonitosti izšel iz sedanje kaotičnosti. »kakor ptič feniks preroben ves nova«.

Dr. T.

Operetno gostovanje

Tudi ljubljanska opereta se skuša poživiti z gostovanji. Te dni sta v opereti »Mala Flora« nastopila dva zagrebška gosta: ga. Lubejeva in g. Dubajič.

Občinstvo, ki je zopet prisostvovalo predstavi v polnem številu, je z velikim navdušenjem in pripravljenostjo sprejemalo oba gosta. Ga. Lubejeva je prisotnim s svojo kreacijo mogla nuditi polno sentimentalno razgibanih momentov, ki so njena posebna odlika, pa tudi dosti pevске topline, ki jo vsebuje njena lepo zastavljena interpretacija. G. Dubajič je navduševal neprestano s svojim smislom za komiko, ki pa je nekoliko robata ter se bje s finim estetskim okusom. Toda glavno je pač, da je godil prisotnim gledalcem, ki so kazali prav za take momente posebno naklonjenost. Predstava je bila na sploh zelo razahljana. V. U.

Union čokolada Union kakao Union bonboni

Gostoljubljen rokovnjak

Sv. Rupert n. Laškim, 16. maja.

V kozjanskem in laškem okraju že precej časa straši znani zločinec Omerzu; komaj je odsedel večletno ječo za rope, vlomne in tatvine in prišel spet na prosti zrak, je začel znova svoje rokovernjaško rokodelstvo, in sicer v takem obsegu, da se ga povsod bojijo, najbolj pa podeželski trgovci. Omerzu je silno pretkan uzmovlje; že v mnogo trgovine je v zadnjem času vlomil; pri Gučku in Ocirku v Dobju, pri Aškercu in Gračnerju v Sv. Lenartu n. Laškim, odnesel veliko blaga in denarja. Če celo orožniške patrulje ga zasledujejo, so mu večkrat čisto za pelami, a Omerzu se jim vedno izmuzne. Pred kratkim so ga jurklosterski orožniki že obkolili v neki hiši, kjer se je skrival, a Omerzu je skočil skozi okno in bežal v goščo; streljali so za njim, toda vse zaman.

Omerzu je silno navihlan in muhast, kar dokazuje naslednji dogodek: Pred kratkim je ta uzmovlj, ki se spretno skriva po velikih gozdnih curvaldah, prišel do neke kmetije v Mali Brezi, župnije Sv. Ruperta n. Laškim. Vsi domači so bili na polju pri delu; odrasel domači sin je nesel delavcem malo južino. Omerzu je oprezoval iz skritega kota, kam je fant položil ključ od kleti, kjer je bil natočil pijačo. Komaj je bil fant odšel, se priplazi rokovernjak, poiske ključ, odpre klet in se spravi nad pijačo. Pa menda še ni dolgo ugaševal svoje žeje, ko ga iznenadita dva orožnika; zvedela sta, da je Omerzu nekje v bližini. Omerzu pa niti za trenutke ne zgubi razsodnosti; preoblečen je bil tako, da ga orožnika nista spoznala.

Elektromonterji Dravske banovine

Tiho, neopaženo in z lastnimi sredstvi elektromonterji iz mesta in podeželja se vrši v Ljubljani že tri mesece izobraževalni tečaj kvalificiranih učeboencev elektropodjetij. Napredek elektrike in njene vedne novosti so zahtevale tudi od monterjev, posebno še od takih, ki niso imeli prilike svojega znanstva črpati v šolah, da priredijo lastno izobraževalno šolo in ko ni šlo drugače, jo vzdržujejo sami. Predavanja so dvakrat tedensko v Trgovski akademiji, sedež organizacije pa je v prostoru Rokodelskega doma, ki je sprejel organizacijo brezplačno. Predavanja gg. ing. Pehanija, ing. Weibla in Sedlaka je Združenje elektrotehniških obrti založilo v skripti, ker zaenkrat tudi ta stan nima v domačem jeziku pisane knjige, ki bi zadoštila vsem vprašanjem v elektrotehniko, ki jih mora pri svojem delu predvsem obvladati elektromonter.

V nedeljo, dne 19. maja dopoldne bo ob 9 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica v Ljubljani, njihov prvi občni zbor, na katerega vabijo vse člane in nečlane ter prijatelje-strokovnjake elektrotehniške stroke.

Koledar

Sobota, 18. maja. Erih, kralj; Aleksandra, devica. Mlaj ob 10.57. Herschel napoveduje mnogo dežja.

Novi grobovi

† V šostanju je v četrtek umrl gosp. Jakob Arzenssek, posestnik. Nikdo ni slutil, da bo krepkega moža tako naglo pobralo. Zjutraj je bil še zdrav, ob pol 8 pa ga je zadela kapi. Rajni je bil vendar značaja; vedno živahen in močan. Umrl je v starosti 65 let. — Bodi mu ohranjen časten epomil!

Osebnosti

— Sodniški izpit sta napravila pred izpraševalno komisijo apelacijskega sodišča v Ljubljani gg. Jakica Ganglova in gosp. dr. Robert Kramberger, oba sodniška pripravnika pri okrožnem sodišču v Ljubljani.

Ostale vesti

— Velikopotezne priprave za kongres Jadranske straže. Kako močno je prodira misel čuvarjev našega Jadrana v našo mladino, je pokazala nedavna prireditev v Ljubljani, kako globoko je vkošenjena v srce našega ljudstva, je pokazal veliki odziv množic na nedeljskem obhodu. O prizadevanju in uspehih največjega stila pa bo govoril I. kongres Jugoslovanske straže, ki se bo vršil v dneh od 5. do 9. septembra t. l. Prireditelj, izročena v roke naših najboljših voditeljev, bo ena najlepših, največjastojnih in v mladih kakor tudi v priletnih srčkih bo še dolgo žarel spomin na nepozabne dni od 5. do 9. septembra.

— Propagandni izlet Jadranske straže. Glavna točka potovanja z ladjo »Kraljica Marija« je Kairo, ki je prosvetno središče muslimanov in mesto iz pripovedi »Tisoč in ena noč«. V kairskih muzejih so največja bogastva sveta. V bližini so slavne piramide, Ramzesov kolos, sfinge, grobnice faraonov, kalifov in mamelukov. V Kairu je 400 džamij. Središče islamskega sveta je vseučilišče El-Khazar, kjer se odgajajo učitelji in propagatorji islama. Stari Kairo je ustanovil Saladin. Posebno lep del mesta je Izmailija, kjer so palače ministrstev in dvor. Nedaleč od Kaira je vas Gizeh. Od tod bodo potniki jeli do Heopsove, Hefrenove in Micerijeve piramide. Blizu stoji velika sfinga, ki predstavlja Hefrena. To so 4000 let stari spomeniki in grobnice. Potniki se bodo povzpeli v Heopsovo piramido 150 m visoko. — Vsa pojasnila o tem poučnem potovanju Jadranske straže daje pisarna na Tyrsevi cesti 1.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Knjiga inž. Stollfe: Sofer in samovozač je danes vsakemu avtomobilistu in motociklistu neobhodno potreben priročnik. Z ukinitvijo državne takse na motorna vozila so prišli mnogi avtomobili zopet v promet in je število posestnikov poskočilo. Za krmilo bodo sedli sedaj mnogi, ki nimajo za to potrebne kvalifikacije oziroma začetniški pripravniki, ki hočejo postati zanesljivi in dobri soferji. Vsem tem je namenjena knjiga inž. Stollfe. Obsega tako za začetnika kot izkušenega vozača obeh splošno polno pravil in navodil za samostojno vodstvo avtomobila ter splošno razumljiv popis sestavnih delov, ki se nanašajo na redno delovanje motorja pri avtomobilu ali motociklu. Dalje zakonske predpise glede vožnje, voz in soferjev, nemško-slovensko tehnično terminologijo ter poseben zvezek s slikami sestavnih delov. — Cena knjigi je 140 Din, naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Prijazno ponudi pretkani rokovernjak možema pravice, naj si odpočijeta in se okrepčata od dolge in utrudljive poti ter postrežljivo nataka gostoma dobro, hladno pijačo. Med živahnimi kramljanjem omeni zviti natakari: »Gospoda bosta gotovo tudi malo prigriznila, skočim v hišo, da prinesem kruha.« Omerzu sveda ni šel iskat kruha, ampak se je zvito zmuznil iz gospodarskega poslopja, nato pa hitel na polje k delavcem in jim od daleč zaklical: »Pridite vendar pogledat, kakšne goste imate v domači kleti!« Izginil je kakor kača v bližnji hosti. Domači so hiteli proti domu, našli vsi iznenadeni še bolj iznenadena orožnika in sprva niso vedeli, kaj in kako. Preden so si mogli zamotani položaj obojestransko pojasniti, je bil zviti Omerzu že čez hrib in dol, da se je v pest smejal svoji dobronesti uspehi potegavščini.

Nekje v Razboru ima 16letno ljubico, katero zalaga z dobrotami in sladkostmi ukradenega blaga; dasiravno ga oko pravice tam večkrat čaka in prikačuje, Omerzu jo vedno pravočasno popiha. Pretkani tat se preobleče ali v žensko ali berača ali meniha, vedno spreminja svojo obleko in obliko, zato mu ne morejo blizu. Govori se, da se v zadnjem času najbolj skriva v goščah blizu Sv. Ruperta n. Laškim in podružnice Svetine. Pravijo tudi, da je silno oborožen in ima pri sebi daljnogled. Pretekli petek, dne 10. maja, je podnevi vlomil v hišo Karla Starkla v Mali Brezi; ker so bili domači vsi na polju, je nemoteno prebrskal. Vse kote hiše in odnesel 85 Din. Pravica bo zločinca gotovo v kratkem prišla.

— Glavna žrebanja 2 jugoslov. »Sweepstake«. V dneh 17. in 25. letos na Dirkašiču dunav. kola jahačev v Belgradu. Žrebanje glavnih premij se izvrši takoj po tekmi, zaostala tretja žrebanja bo pa 25. junija istotam. Izžrebanih bo 500 dobitkov na način, kakršen je vsak mesec v navadi pri državni razredni loteriji. Končni uspeh žrebanja bo objavljen 25. junija v belgrajskih dnevnikih »Vreme«, »Politika« in »Pravda« ter tudi v »Službenih Novinah«, poplno izkaz pa dne 26. junija.

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 111 objavljajo, da je državno pravdnostno prepovedalo prodajati in razširjati št. 105 »Hrv. straže«.

— Vsebinska »Nedelje« št. 20. Slomšek govori o dvojnih potih v večnosti. Kako naj krasimo oltarje s cvetjem? Družina, kam ploveš? K spovedi ne hodim! Vera in spoštovanje do domovine. Maribor postaja slovenski Pariz? Redna poglavja: K. A., spoznavaj samega sebe, oznanila, za mladino, roman. »Nedelja« izhaja tedensko in stane samo 2 Din mesečno. Naroča se v Mariboru, Koroška cesta 5.

Novo mesto

Dijaška prireditelj. Drž. real. gimnazija priredi v nedeljo, dne 19. t. m. ob 3 popoldne toledadni nastop na Loki. Namen te prireditve je predstaviti starem in ostali javnosti, na kakšen način se mladina telesno krepi in vzgaja pri šolski toledadi; opozoriti hoče zlasti na one panoge, ki so se doslej zanemarjale, čeprav izredno blagodejno vplivajo na telesni in tudi duševni razvoj mladine (razne igre z žogo, ritmične in gimnastične pripravljalne vaje, lahka atletika itd.). Občinstvo, ki se zanima za šolo in njeno stremeljenje po napredku, se bo gotovo udeležilo nastopa v obilnem številu in ne samo videlo kaj novega, temveč se pri raznih prizorih, ki jih nudijo igre, resnično zabavalo.

Narodno gledališče savske banovine gostuje drevi ob 8 in jutri v nedeljo ob 3 popoldne ter ob 8 zvečer v Prosv. domu s tremi odličnimi Nušičevimi komedijami: »Gospa ministrica«, Belgrad nekdanj in danes in »Zaljubljeni ostalci«. Vstopnice za vse tri igre so v predprodaji v trgovini I. Krajec.

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

Kako bomo sprejeli papežev legata? Sveti oče je odlikoval naš evharistični kongres na izreden način s tem, da je imenoval kard. nala Avgusta Hlonda za svojega posebnega odposlanca. V visokem cerkvenem dostojanstveniku bomo gledali samega očeta narodov. Že obve veljavni običaji zahtevajo, da odposlanca vs. očeta izkažemo vso možno čast. Mi ga pa hočemo sprejeti še zlasti pristržno, ker je sin bratskega poljskega naroda in ker se bo zgodilo prvokrat, da papežev legat stopa na svobodna jugoslovanska tla. Kardinal-legat bo prišel čez Dunaj, kjer ga bo pozdravil zastopnik kongresnega odbora gosp. dr. Fran Stele, predsednik Poljsko-jugoslovanske lige v Ljubljani. V Mariboru bodo Nj. Eminenco sprejeli predstavniki vlade in vojske ter mariborski škof prevz. gosp. dr. Tomažič. Od Maribora dalje bo kardinal-legat potoval v posebnem vlaku, ki bo vozil nekako pol ure za popoldanskim dunajskim brzovlakom. Vzdušje železniške proge bo ljudstvo izkazovalo kardinalu svojo ljubezen s toplimi pozdravi. Posebni pozdravi bodo na nekaterih večjih postajah. V Ljubljano bo prišel poseben vlak na Vidov dan nekaj pred 6 zvečer. Na Masarykovi cesti bodo kardinala-legata v slavnostnem paviljonu pozdravili najvišji predstavniki katoliške cerkve v Jugoslaviji ter predstavniki državne oblasti. Nato pa bo legat odšel med špalirjem ljubljanske mladine po Miklošičevi cesti, čez Marijin trg, po Stritarjevi ulici in Pred škofijo v stolnico, kjer bo svedčana otvoritev II. evharističnega kongresa za Jugoslavijo.

Mladinski odsek nujno opominja, da s priglasenjem šolske mladine pohitite. Zlasti se mudi ugotoviti število tistih šolarjev, ki pridejo v Ljubljano že 28. junija in bo treba zanje iskati prenočišče. — Nekateri dosedanje priprave pa se glase na primer takole: »Pride 80 otrok, od teh jih pojde k sv. obhajilu 60.« To ne gre! Za vsa šolska mladina, ki se udeležila službe božje na Stadionu, je obvezno tudi skupno sv. obhajilo. Vsa pameten človek ve, da tam ne bo mogoče izločevati otrok, ki ne bi šli k sv. obhajilu. Mladci, ki bi hoteli priti 29. junija na Stadion le bolj radovednost past, je kratko in malo odkloniti in doma pustiti.

Sestanek časnikarskega odbora se vrši danes točno ob štirih popoldne v običajnem prostoru. Pridite vsi in točno!

Za evharistični kongres so nadalje prispevali: Izobraževalno društvo v Koskih 100 Din; g. Daniel Rešič 10 Din; g. Rešič 10 Din; 10 Din; Cerkevni zbor pri Mariji Srečni na Veliki 60 Din; župni urad v Dobrem

Celje

— Sv. maša zadusnica za pokojnega akademika Likarja Svetozarja se bo darovala v ponedeljek dne 20. maja ob pol 7 zjutraj v župni cerkvi sv. Danijela v Celju.

— Sestanek salezijanskih sodručnikov in sodručnic bo v nedeljo, 19. maja ob pol 6 zvečer v Slomškovi sobi v opatiji. Govoril bo g. dr. Fr. Knific. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za mladinsko vprašanje.

— Gradnja mestne ubožnice. Projektanti, ki so v predpisanim roku predložili idejne osnutke, se obveščajo, da je odbor za oceno dodelil prvo nagrado projektu ing. arh. Vlad. Mušiča iz Ljubljane z geslom »Križ«, drugo nagrado projektu arh. Draga Umeka z geslom »W.-D.« in tretjo nagrado projektu ing. arh. Emila Navinška iz Ljubljane z geslom »1331«; za odkup pa je predlagal projekt z geslom »Celje« in pa projekt z geslom »Bloss«. Dospeli projekti so razstavljeni in med uradnimi urami vsakomur brezplačno dostopni 10 dni v sejni dvorani mestnega poglavarstva v Celju, nagrajeni z imeni avtorjev, ostali pod geslom. Avtorji nenagrajenih osnutkov, ki niso poslali naslova za vrnitev, naj do konca meseca sporočijo, komu naj se vrnejo projekti. Za projekte, katerih zaradi pomanjkanja naslova do 15. junija t. l. ne bi bilo mogoče vrniti, mestna občina ne prevzame nikakega jamstva.

— Za evharistični kongres v Ljubljani vlada tudi med celjskim občinstvom veliko zanimanje. Vse, ki se mislijo udeležiti kongresa, opozarjamo, da se čimprej prijavijo v župnijski pisarni v opatiji ali pa v podružnici »Slovenca«.

— Savinja je narasla. Močno deževje v četrtek in v noči od četrta na petek je popolnoma napolnilo strugo Savinje. V petek zjutraj je bila Savinja 2 m nad normalo. Nekoliko škode je napravila Savinja pri regulacijskih delih v Tremelj. Nevarnosti za povodenj za sedaj ni.

Ptuj

Obrtna razstava v Ptuj. V nedeljo, 12. t. m. je priredilo vodstvo obrtne nadaljevalne šole skupno z obrtnim društvom za Ptuj in okolico razstavo vajenskih risb in črtežev, kakor tudi praktičnih izdelkov v treh razredih mestne deške osnovne šole v Ptuj. — Ureditelj razstave same, ki je bila prva te vrste v povojnih letih in katera se je po svoji ogromni obsežnosti razstavljenih risb in predmetov vseh panog obrti, morala urediti v treh deljenih šolskih prostorih, je bila z ozirom na majhne prostore kaj posrečeno urejena, tako, da je nudila obiskovalcu nazorno sliko vsega ogromnega dela šole, katerega so posamezni strokovni učitelji tekom šolskega leta z nezadostnimi denarnimi sredstvi in pomanjkljivimi učnimi pripomočki dosegli pri vajenih. — Razstava nam je nudila toliko raznovrstnih risb in načinov osnutkov za razne predmete, da je bilo nemogoče v kratki dobi štirih ur temeljito pregledati na stotine razstavljenih risb in predmetov. Ob zaključku razstave so bili najprirednejši vajenci primerno nagrajeni z raznimi strokovnimi knjigami in praktičnim orodjem. Vsem, ki so omogočili tako lepo razstavo, naj bo v zadoščenje, da so izvršili veliko nalogo, o kateri so se vsi številni obiskovalci tako laskavo izražali.

Cerkveni vestnik

Križanska moška in mladeniška Marijina družba ima jutri, v nedeljo 19. maja, božjepotni izlet k romarski cerkvi Marijinega Oznanjenja v Cengrobu pri Skofji Loki. Duhovno opravilo ob 9. Po opravljeni pobožnosti odhoda na goro Sv. Jošta, kjer bo ob 4 slovenska mladeniška pobožnost. Odhoda iz Ljubljane z železniškega vlaka ob 7.18. — V nedeljo 26. maja ima družba svoj prvi glavni praznik Marije Pomočnice. Duhovno opravilo bo zjutraj in popoldne ob šestih.

Poglobitev slikov med Slovenci, Cehi in Slovaki

V naših krajih živi mnogo Čehov, ki so zaposleni v raznih industrijskih podjetjih. Tudi na kulturnem področju imamo s Čehi živahne stike. Velika ovira še večjemu zblizanju je pri nas neznanje češkega jezika, ker le malo naših dijakov se ga uči. To, kar se nauči naša mladina v večer- nish jezikovnih tečajih, je premalo, da bi zadostovalo za praktično uporabo. Izpopolnitev v jezikovnem znanju bi bila zelo koristna, ker bi omogočala našemu naraščajočemu poznavanju češke literature; še več bi bilo vredno, ako bi omogočili absolutnem srednjim šol, da obiščejo Čečoslovake in se tako spoznajo z gospodarskim in kulturnim napredkom češkega in slovaškega naroda.

V naših srednjih šolah se poučujeta predvsem francoščina in nemščina ter prav malo privatno ali neobvezno češčina in ruščina, tako da se spoznava in povečuje kulturno delo Francozov in Nemcev, ki je res veliko, ali nič manjše ni rusko, češko oziroma poljsko.

Praga hrani toliko dokazov veličine češkega duha, da se lahko s ponosom stavi v isto vrsto, kakor glavna mesta drugih narodov. V prejšnjih letih so študirali mnogi naši akademiki v Pragi ali Brnu in spoznali češki narod pri njegovem gospodarskem in kulturnem delu. Tudi sedaj daje naša država podpore po par profesorjem in nekaterim dijakom, da si lahko ob počitnicah ogledajo Čečoslovake; obratno daje Čečoslovake svojim profesorjem in dijakom podpore, da si ogledajo našo domovino.

Za vzajemno spoznavanje in zblizanje med prosvetljenimi narodi je že pred svetovno vojno bil običaj, da so starši pošiljali svoje odrasle sinove in hčere k posameznim rodbinam v sosedne države in sami sprejemali odrasle otroke v oskrbo in vzgojo; tako niso imeli drugih stroškov, kakor za vožnjo tja in nazaj. Ta način so uporabljali posebno starši-uradniki v Nemčiji in Franciji, da so svojim otrokom omogočili ob počitnicah bivanje v tuji zemlji.

Da bi dali priliko tudi naši mladini za spoznavanje Čečoslovake, smo se namenili, da poskusimo za letošnje počitnice izmeniti nekaterih dijakov višjih razredov srednjih šol na način, ki je že v navadi med Francozi in Nemci ter Angleži, t. j. da se starši prijavijo, ako žele, da bi žel njih otrok ob počitnicah v Prago, Brno ali v Bratislavo in so zato pripravljeni prevzeti v oskrbo fante približno iste starosti, ki bi jih iz Prage, Brna ali Bratislave poslali starši v naše kraje. Da pridejo otroci res v dobro varstvo in oskrbo, bi si prizadevali posredovalci, ki bi dajali tudi vsa navodila.

Ker nimamo še poročil iz Čečoslovake, prosimo, da nam tisti starši, ki so načelno pripravili poslali otroka, pošljejo neobvezno na spodnji naslov prijave, ki naj vsebujejo: a) naslov staršev, b) ime, dijakovo starost in razred, ki ga je dovršil, c) kam naj bi šel (Praga, Brno, Bratislava), d) želje glede vzgoje, d) ugodnosti, ki bi jih nudili otroku, ki ga sprejmejo v zameno. Podrobna navodila bodo sledila. — Zveza društev šola in dom, Ljubljana, Kongresni trg 7-1.

Naznanila

Kmetijski strokovnjaki bodo zborovali dne 9. junija ob 8.30 v Ljubljani pri »Levu«. Pri tem bodo sklopili 6 novim združenju jugoslovanskih kmetijskih strokovnjakov in bo prišel radi tega na ta občni zbor tudi predsednik novega združenja dr. Josipović, univerzitetni profesor iz Belgrade, Dostop k temu zborovanju imajo tudi absolutni kmetijski šol, ki niso člani društva.

Ljubljana

1. Najboljši bolgarski mežani zbor pride v Ljubljano prihodnje dni in koncertira v veliki unijski dvorani v torek 21. maja ob 20. Zbor šteje po podatkih, ki smo jih pravkar dobili, 80 članov ter izvaja celo vrsto bolgarskih narodnih in tudi umetnih zborov, nekaj del pa tudi iz ruske in jugoslovanske literature. Glasovno je zbor izvrstno in ima za seboj lepo in uspehov bogato zgodovino. Zbor vodi dirigent Sorokin, ki je učeno moskovsko umetniško akademijo.

1. Vsem ljubljanskim pevskim zborom! V nedeljo 19. maja ob 10 dopoldne se vrši za posebno priliko v Glasbeni matični skupini vsa vseh zborov. Mešani zbori bodo peči: Prelovec, Podraz, moški pa F. S. Vilharjevo »Naka zvezda« s tenor solom, in Adamičeva »Molitve« (Ti, ki si nas stvaril) s fanfarami. Društva imajo note za vse tri peki in naj jih prinese s seboj. Pridite vsi polnostevilno! — Uprava Hubadove župe Jugoslovanske pevskega saveza.

1. Skladiščno društvo v Ljubljani vabi na svoj I. redni občni zbor ki bo v nedeljo 19. maja 1935 ob 10 dopoldne v Slovenskem seminarju na univerzi v Ljubljani.

1. Občni zbor zveze ribarških društev dravske banovine bo 21. maja 1935 ob 18.30 v hotelu Metropol v običajnem dnevnem redom.

1. Vsebo službo imajo lekarnar: dr. Kmet, Tyrseva cesta 41; mr. Trnkovec ded., Mestni trg 4, in mr. Uštar, Selenburgova ulica 7.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 18. maja: 12.00 Spomin v roketi Da Vam pove naslove in soliste iz (Nekaj glasnik na ploščah) 12.45 Poročila 13.00 Cas, obvestila 13.30 Nadaljevanje prvega dela 14.00 Vreme, spored, borza 18.00 Nekaj za te in za tvoje petel (Radijski orkester) 18.40 Cas, poročila, obvestila 19.00 Znanstvi politični pregled (dr. Jug) 19.20 Nacionalna ura: O jeziku in književnosti Hlaski od Vek. Babukića (prof. Toma Marčič, iz Zagreba); 20.00 Jager gre na jago v to zeleno drago (vesel in pester večer). Zvočno igro napisal Joka Vamberger, večer sestavlja in vodstvo prevzela Ina. Pengov, pomena po radijski orkester, radijski dramski studio, kmetički trio (Stanko, Gregor, Neuhöfer), Svetozar Banovec, Vladimir Kaptis in plošče. Vmes okrog 21.00 Cas, poročila, spored.

Drugi programi:

SOBOTA, 18. maja. Belgrad: 20.00 Zborovski koncert 20.20 Igra »Kostana«, Stanković 22.00 Plesna glasba — Zagreb: 20.20 Vokalni koncert 21.00 Recitacije 21.30 Vokalni koncert 21.55 Godba na pihala — Dunaj: 17.40 Godbe na pihala 18.35 Narodne pesmi 19.35 Virtuoza glasba na flavti 20.35 Vesela avstrijska klasika na operetni glasbi 21.00 Veseli Dunaj, potpourri 22.35 Jazz 24.00 Plošče — Budimpešta: 19.15 Veseli večer 20.30 Plesna glasba 21.30 Simfonistični koncert — Berlin: 17.00 Koncert 20.15 Pester večer — Stuttgart: 18.30 Plesna glasba 20.10 Vokalna glasba 21.15 Radijski orkester — Moskva: 19.05 Komorna glasba 20.10 Opereta »Djak, prosjak«, Milloker — Zürich: 19.30 Mešani zbor 20.15 iz francoskih oper 21.10 Pester večer — Strassburg: 19.00 Plošče 20.30 Pester večer 22.40 Plesna glasba.

„Prepovedana dežela“

Prepovedana dežela v pravem pomenu besede so danes Združene države Severne Amerike. Minili so časi, ko so tjakaj plule izseljenske ladje in vozile s seboj tisoče in tisoče ljudi, ki so v Ameriki iskali kruha. Seveda se tudi še danes lahko pelješ v Združene države, pa ne zato, da bi tam delal in zaslužil, ampak samo »na obisk«, če imaš seveda denar. Ameriški konzul bo rad dal na potni list svoj vizum in ti dovolil potovanje v Združene države, če si mu dokazal, da si v redu človek. Ne domišljaj pa si, da si s tem že dobil pravico priti v Ameriko. O tem, koga v Ameriki spuste na suho, namreč ne odloča konzulov vizum na potnem listu, ampak uradniki priseljskega urada v New Yorku. Ze marsikomu se je zgodilo, da je prišel do New Yorka, tam pa so mu priseljski uradniki rekli, da se bo po odgonu odpeljal nazaj, odkoder je prišel. Pomniti je namreč treba, da so konzuli podrejeni ameriškiemu zunanjemu uradu, priseljski uradniki pa delavskemu ministru. In ti v prvi vrsti odločajo, ali naj se ta in ta spusti v deželo ali ne. Priseljski uradniki so tako rekoč vsemogočni. Tudi o popotnikih, ki prihajajo »na obisk«, imajo ti moč gospodje svoje mnenje. V vsakem popotniku, ki prihaja tako »na obisk«, vidijo človeka, ki bi rad prišel na obisk in potem v Ameriki ostal in tam dela iskal. Nepopisno so izurjeni v spraševanju popotnikov. Kdor ne zna dobro odgovarjati, mora po odgonu nazaj.

Ti uradniki so od sile strogi. Brez ozira na osebo so pripravljeni poslati nazaj v Evropo vsakogar, o katerem mislijo, da bi mogel Ameriki kakorkoli škodovati. To je doživela tudi imenitna gospa visoke angleške družbe, katera je bila že štirikrat ločena. Ko so uradniki to od nje zvedeli, so jo kratkoma poslali nazaj, češ, da je ženska, ki je bila že štirikrat ločena, škodljiva za moralno življenje ameriških državljanov. Ameriške ženske so bile, ko so to zvedele, tako navdušene, da so sklicale zborovanje svoje družbe in tiste uradnike imenovala za častne člane.

»Ne poskušaj brez dovoljenja prekoračiti meje

Profesor se je zgubil

Imeli so ga - pa so ga iskali...

90 detektivov je pretekli teden kar dva dni iskalo profesorja, ki se je izgubil v Parizu. Povsod so ga iskali, profesor pa je bil tam, kjer ga detektivji niso znali poiskati.

Profesor Georges Hopkins je Američan. Peča se z egiptovskim starinostvom ter že 25 let predava na ameriških univerzah. Pred nekaj tedni se je pripeljal v Evropo. Obiskal je Pariz, da bi v pariski narodni biblioteki preštudiral nekaj knjig za svoje veliko delo, katero že več let piše. Učeni profesor je bil prvič v Parizu. Z njim je prišla tudi njegova žena, ki pa ima veliko dela s tem, da svojega moža nadzira kakor malega otroka. Gospod profesor je namreč strašno raztresen. Skrbna gospa je svojega moža vsako dopoldne spremljala do večje narodne biblioteki, kjer je tri ure študiral egiptovske starine. Čez tri ure je prišla žena ponj in ga odpeljala.

V ponedeljek dopoldne pa je gospa Hopkins zambila čakala na svojega moža. Od nikoder ga ni bilo. Vsa prestrašena je poizvedovala in zvedela, da je že pred dvema urama odšel. Ko profesorja tudi popoldne ni bilo na spregled, je gospa to naznanila policiji. Policija je takoj alarmirala 90 detektivov, ki so po vsem mestu začeli iskati izgubljenega profesorja. Vse zama! Profesorja ni bilo niti zvečer niti v torek. Gospa je že prosila, naj truplo ubogega moža, ki se je gotovo ponesrečil, poiščejo v Seini, kamor so ga gotovo vrgli zločinci.

V sredo opoldne pa je na policijskem ravateljstvu zapel telefon. Od komisarijata so telefonirali, da so aretirali glasovitega vlomilca Jacquesa Crebina, ki pa trdovratno taji in pravi, da je profesor Hopkins. Eno uro kasneje je srečna gospa svojega moža že odpeljala s seboj. S tem se je tudi pojasnilo, zakaj je profesor izginil.

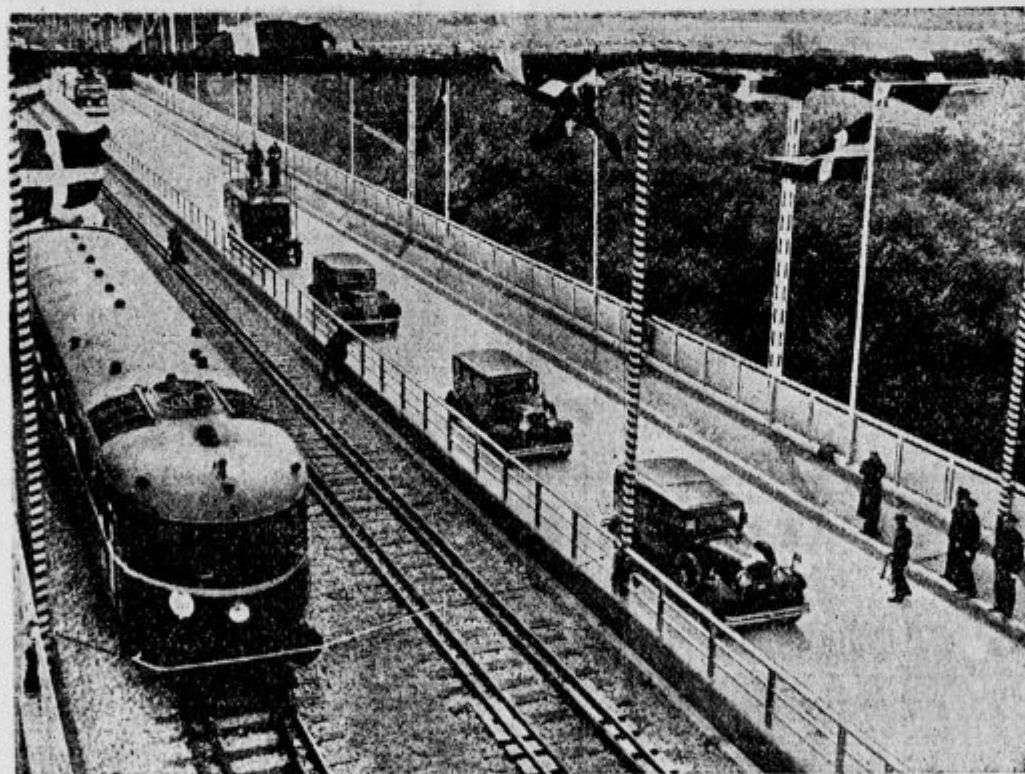
V ponedeljek dopoldne je profesor pol ure prej opravil v knjižnici in se sam sprehajal po Boulevardu ter čakal ženo. Bil pa je tako zamišljen, da ni zapazil, kako ga nekdo opazuje. Profesor je še stopil v neko kavarno, neznane pa za njim. Preden je profesor dobro sedel, mu je neznanec že pobral iz suknje vse listine in potni list, namesto tega pa mu je vtaknil v žep elegantno škrtljico.

Neznanec, ki seveda ni bil nihče drug kakor glasoviti vlomilec Crebin, je nato telefoniral poli-

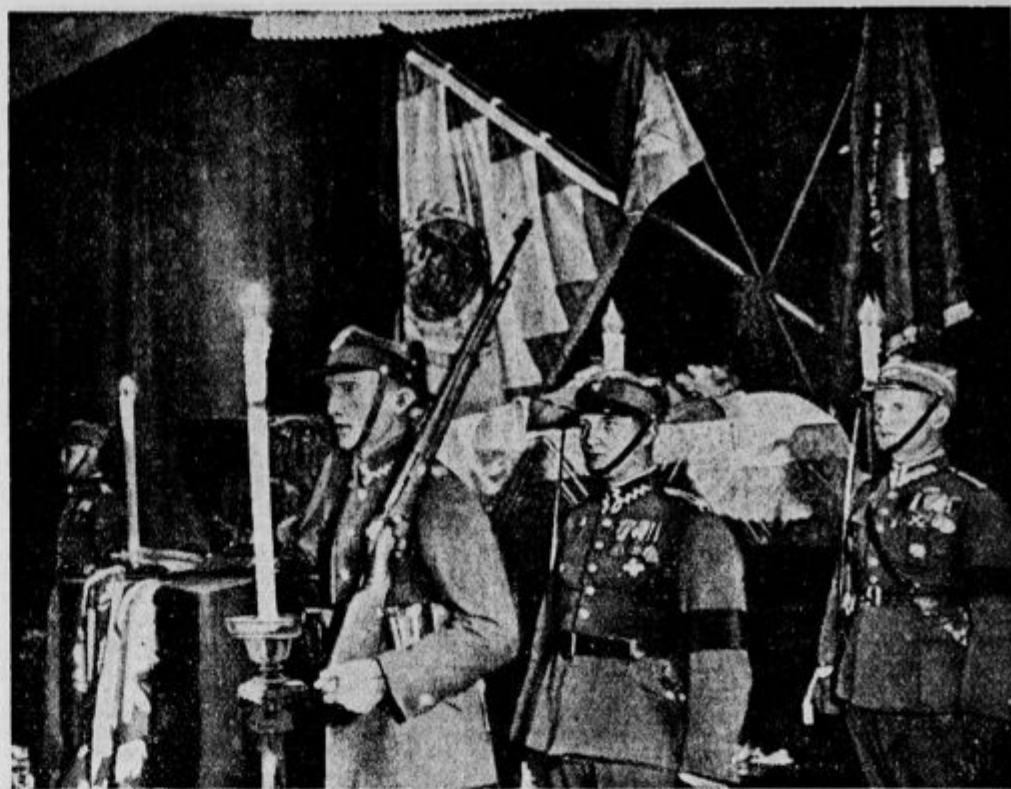
Združenih držav, ker te bodo prej ali slej gotovo prijeli! Taki napisi so z velikimi črkami nalepljeni povsod ob ameriški meji. Toda meja Združenih držav je dolga in tako rekoč od vseh strani vabi ljudi, naj se vtihotapijo. Samo ameriško-kanadska meja na severu je 4500 km dolga ter vodi skozi pragozdove in čez jezera, skozi prerije in čez skalnate gore. Na južni strani je silno dolga mehiška meja, ki vodi ponekod po zelo pustih in osamelih krajih. Na vzhodni in zahodni strani pa sta Atlantski in Tihi ocean. Tako mejo je seveda težko zavarovati. Zato se je na raznih krajih ustanovila posebna organizacija, ki ljudi vtihotaplja v Združene države. Ta organizacija iztisne iz siromakov zadnje dolarje in jih potem spravi na ameriška tla. Posebno Kitajce in Japonce na ta način vtihotaplja v Združene države. Kakor znano, sta Amerika in Kanada priseljevanje Kitajcev in Japoncev že pred več leti popolnoma ustavili. Kljub temu pa število rumenega prebivalstva tako naglo in vztrajno narašča, da je jasno, da se mora vršiti priseljevanje na tihotapski način. Ti tihotapci človeškega blaga delujejo z vsemi tehničnimi pripomočki, celo z letali. Največ ljudi pa vtihotapijo skozi severno in južno mejo, skozi obmejne gozdove in visoke prelaze. Ljudje, ki se takim tihotapskim družbam zaupajo, so podvrženi silnemu izkoriščanju. Tihotapci jih goljufajo in zlorabljajo kar se da. Pri vsem tem se pa siromaki niti pritožiti ne morejo, ker bi se s tem izdali, kako so prišli v Ameriko.

Na podlagi uradnih ugotovitev sodijo, da živi sedaj v Ameriki kakih 400.000 vtihotapljenih ljudi. Tudi te policija neprestano išče in zasleduje. Mnogi izmed njih morda že leta in leta prebivajo v Ameriki, so si tam ustvarili svojo družino, imajo ženo in otroke. Ko pa jih dobe, jih brez usmiljenja izženejo. Mnogokrat jih izdajo lastni rojaki, s katerimi so se morda kdaj sprli. V ameriških slovenskih listih smo v tem oziru že brali pritožbe, kako so nekateri Slovenci izdali in pahnili v nesrečo več na zgoraj omenjeni način v Ameriko vtihotapljenih rojakov.

ciji, da se vlomilec Crebin skriva v tej in tej kavarni, preoblečen v raztresenega profesorja. Čez 20 minut so detektivji profesorja že imeli v svojih pesteh ter so ga zaprli. Pri njem so našli škrtljico z dragoceno brošo, katera je bila dva dni prej ukradena pri nekem draguljarju. Medtem pa so drugi detektivji že iskali pogrešanega profesorja, ki pa je sedel v celici št. 243 pod skrbnim varstvom drugih detektivov, dokler se v sredo stvar ni pojasnila.

Most čez danski morski preliv Mali Belt so slovesno odprli te dni. Most je skoraj poldrugi kilometer dolg. S prvim vlakom čezenj se je peljal danski kralj. Na sliki vidimo most, ki ima prostor za železnico, avtomobilesko cesto in cesto za pešce.

Pilsudski na mirtvaškem odru. V velikem salonu belvederskega gradu v Varšavi so maršala Pilsudskega položili na mirtvaški oder. Častno stražo mu delajo častniki, podčastniki in moštvo poljske armade.

Krasote angleške krone

Ob 25 letnici kraljevskega jubileja na Angleškem je vsekakor potrebno omeniti tudi angleško kraljevsko krono, s katero je bil kronan angleški kralj.

Stari angleški kralji so imeli bogato kraljevsko krono in na nji dragulje, ki so nekateri bili še iz 9. stoletja. Pod Oliverom Cromwellom se je ta krona leta 1649 izgubila. Ko je bila na Angleškem leta 1662 zopet uvedena monarhija, je kralj Karel II. naročil novo kraljevsko krono, s katero še sedaj kronajo angleške kralje. Nekaj izmed draguljev stare krone so pozneje našli in so jih potem vdela v novo krono. To angleško krono že od nekdaj imenujejo krono sv. Edvarda. Ker je precej težka — saj tehta 3 kg — jo kralju takoj po kronanju snamejo z glave in mu potem položijo na glavo drugo, lažjo krono, tako zvano državno krono.

To državno krono je dala narediti kraljica Viktorija leta 1838. Vsakokrat so jo za novega vladarja sproti predelali in vanjo nanovo vdela drage kamne. Ta krona je čudovito lepa in najbrž najdragocenejša krona na svetu. V njej je vdelenih

2783 demantov, 277 biserov, 17 safirjev, 11 smaragdov in 5 rubinov. Spredaj je vdelen velik rubin, ki ga je daroval Dom Pedro Kruti. Ta kamen je nosil na svoji čeladi angleški kralj v bitki pri Agincourtu (leta 1415). Samo ta kamen je vreden 100.000 angleških funtov. V spodnjem delu ima krona vdeleno »zvezdo iz Afrike«, demant 309 karatov. To je drugi največji brušeni demant na svetu. Na zadnji strani je vdelen veliki Stuartski safir. Drug safir je vdelen sredi križa, ki moli iz krone. Ta safir je včasih krasil prstan ustanovitelja westminsterske opatije Edvarda Spoznavalca, ki je umrl leta 1066. Ob straneh vise s krone biserni uhani kraljice Elizabete. To krono nosi kralj vsako leto, kadar odvarja parlament.

Leta 1911 se je kralj Jurij V. odločil, da kot vladar obišče Indijo ter se da tam z vsem sijajem kronati. Izkazalo pa se je, da po stari angleški navadi niti kraljevska, niti državna krona ne sme zapustiti angleške dežele. Zato so dali kovati novo krono. Ta prekrasen diadem je veljal 70.000 funtov in ima vdelenih 6170 demantov. Ta krona je znana pod imenom indijska cesarska krona. Ob kronanju si je kraljica Marija dala narediti elegantno in vso z demanti posuto krono, katero je dala okrasiti s kamni iz kraljeve zasebne zbirke. Na čelu krone je vdelen sloveči demant »Kohinor«, ki je 106 karatov težak ter je najstarejši demant v zgodovini. Ta sloveči kamen, ki je nekoč krasil turban velikega Mogula, je pozneje zaplenila indijska armada ter ga poklonila kraljici Viktoriji. Po indijski legendi bo Indijo vladal tisti, ki bo njegova žena nosila ta kamen. Zgornji del krone se da vzeti narazen. Spodnji diadem potem kraljica nosi pri otvoritvi parlamenta in pri velikih dvornih slavnostih.

Državno in kraljevsko žezlo je tudi dal narediti Karel II. iz velikega okroglega ametista. Ker so pa nekaj zelo dragi ametisti v ceni padli, sedaj to žezlo ni veliko vredno.

Leta 1906 so v Južni Afriki našli največji demant sveta, ki se imenuje »Cullinan«. Ta demant sta nekdanja burska poveljnika Botha in Smuts poklonila angleškemu kralju. Ta demant so pozneje razkosali na štiri dele. Največji del, ki tehta 540 karatov, je sedaj vdelen na vrh žezla. Vsi štirje kamni skupaj pa so vredni nad en milijon funtov. Ti štirje demanti se dajo vzeti narazen in jih lahko kraljica Marija kot obeske nosi pri državnih slavnostih.

Slutnja. »Kaj boš počel po maturi?«
»Se enkrat bom poskušal.«

Miha: »Slišim, da si že dolgo brez dela. Od česa pa živiš?«
Matevž: »Od tistega cvetličnega lonca, ki mi je pred 14 dnevi z nekega okna padel na glavo.«

»Jaz sem bil vedno ponos svoje matere...«
»Oh, sem poznal vašo mater. Bila je vedno tako skromna ženica.«

Primož Trubar 49

Trubar mu je pritrjeval in molil ž njim vseh sedem vrstic.

1. Gospod me vlada in nič mi ne bo manjkalo.
2. Na pašnik me je postavil; pri vodi, ki poživila, me je zredil.

3. Spreobrnili me mojo dušo; peljal me je na pot pravice radi svojega imena.

4. Ako bi hodil tudi po smrtni senci, se ne bom bal hudega, ker si ti z menoj. Tolažili sta me tvoja šiba in tvoja palica.

5. Mizo si mi napravil pred mojim obličjem, njim nasproti, ki me nadlegujejo. Glavo si mi mazilil z oljem. Kako veličasten je moj upijanljiv kelih!

6. Tvoja milost me spremlja vse dni mojega življenja.
7. Naj stanujem do konca dni v Gospodovi hiši.

Ko je predikant odmolil psalm, je Trubar globoko vzdihnil »Amen!« in umrl 29. junija 1586 star 78 let. Pokopali so ga v Derendingenu.

Iz pogrebne govora, ki ga je imel proš iz Tübingena Jakob Andrej, omenimo nekaj stavkov:

»Mati zemlja bo sprejela danes v svoje naročje vašega duhovnega očeta, ki bo počival na tem pokopališču do vstajenja mrtvih. Dobro ste ga poznali, saj je osemnajst let deloval med vami. Bil vam je dober pastir. Utrudila ga je dolga in težava pot. Zdaj se je vlegel k počitku, ki si ga ni privoščil v življenju. Vaš pokojni dušni pastir je bil goreč evangelijski

pridigar. Čuval pa ni samo nad vami, temveč tudi nad evangelijsko cerkvijo v daljni kranjski vojvodini, ki je bila njegova rojstna dežela. Oznanjeval je svojim rojakom božjo besedo in jim delil milosti po Kristusovi zapovedi. Ko pa jih je moral zapustiti, je bil v duhu še vedno združen ž njimi. Pošiljal jim je tolažilna pisma in prevajal svete knjige v njih jezik. Hvala mu bodi za ves trud, ki ga je imel z vami in s svojim ljudstvom.«

Trubarjev grob je zaznamovan ob strani glavnih vrat cerkve v Derendingenu z umetno izdelano kamenito ploščo, na kateri je označeno Trubarjevo ime in njegovo delovanje.

Ako računamo, koliko časa je preživel Trubar med Slovenci in koliko med Nemci, pridemo do zaključka, da je bival na Kranjskem in Primorskem 43, v Nemčiji pa 35 let.

Kako pa je bilo z njegovimi knjigami in sploh z razširjanjem luteranskega slovstva med raznimi stanovi v naših deželah?

Največ knjig je pokupila slovenska in hrvaška duhovščina. Saj so bile večinoma nji namenjene, da jo pridobijo Lutrovi veri. Katoliški duhovniki so izvolili komisijo za presojevanje novoverskih prevodov. Vprašanje je bilo, so li knjige porabne za katoliške pridigarje. Komisija se je izrekla, da je Trubarjev prevod Novega testamenta dober tudi za katoliški verouk, toda iz knjige se morajo črtati nekateri napačni izrazi. Zato so duhovniki na Slovenskem radi slabega znanja latinščine radi čitali slovenske svetopisemske prevode, ker niso imeli drugih knjig za uporabo. Po župniščih se je našlo sto in sto takih prevodov

Dasi zelo obžalujemo Trubarjev odpad od katoliške Cerkve, moramo vendar pripoznati, da je bilo njegovo delo na književnem polju velikega pomena za slovenski narod.

K sklepu še vprašanje: Kako je napredovalo lutrovstvo na Kranjskem po Trubarjevi smrti?

Plemiči in meščani so stali v veliki večini na strani bojevnikov zoper katoliško Cerkev. Pričakovali so, da bo tudi kmetsko ljudstvo, ki je bilo popolno v oblasti graščakov, sprejelo Lutrovo vero. To upanje se jim ni spopolnilo. Med preprostim narodom je imel »čisti evangelijski« zelo malo privrženec. V župnijah, kamor so plemiški mogočnjaki vrivali lutrovske predikante, so ljudje zapuščali domačo cerkev in hodili v sedne katoliške cerkve k božji službi. Kmetje niso marali za suhoparno bogočasje krivovercev, ker so le-ti gojili samo čitanje svetega pisma, pridige in petje. Naši ljudje so bili tako vajeni čistiljivih verskih obredov, da jih ni mogla nobena sila odtrgati od katoliške službe božje.

Ob koncu 16. stoletja so začeli nastopati za lutrovce popolno obupni časi. Ze škof Janez Tavčar jim je bil odločen nasprotnik. Korenito pa se jim je zoperstavil Tavčarjev naslednik Tomaž Hren, ki je zasedel stolico svetega Nikolaja leta 1598. S pomočjo verske komisije je v malo letih dovedel svojo škofijo v naročje katoliške Cerkve.

Primož Trubar! Čast si delal materini besedi, žal, da nisi delal časti tudi njeni veri.

KONEC

Gospodarsvo

Kdo finansira nemško oboroževanje

Londonški list »Financial News« prinaša dolg članek, v katerem razmotriva nemški finančni problem. V prvi vrsti ugotavlja, da je nemški devizni in zlati zaklad veliko znatnejši, kot ga pa navajajo uradni podatki, kar je znano vsemu svetu. Da pa je tako majhen, je pripisovati dejstvu, da hočejo Nemci s temi nizkimi številkami doseči ugodnejše pogoje za odplačevanje svojih dolgov.

Vedno država se ni ustrašila lanskega nemškega moratorija za trgovske dolge in se je naprej financirala nemški uvoz in s tem nemško notranjo konjunkturo, pri kateri so oboroževalni momenti igrali veliko vlogo. Trgovske kredite je dobila Nemčija celo od držav, katerim je odklonila plačilo drugih dolgov. Istočasno se je Nemčija poslužila vseh mogočih ugodnosti, ki so ji jih nudile klirniške pogodbe, katere je sklepala kar na debelo. Po vsaki novi klirniški pogodbi se je pokazalo, da je Nemčija izkoristila priliko in lakaj povečala uvoz iz dotične države. V teku zadnjih osemnajstih mesecev so trgovski dolgov Nemčije presegli vsoto 700 milj. mark. List ceni zadolžitve celo na 800 milj. mark, upoštevajoč še nekatere druge momente. Nato navaja podrobne podatke o klirniških dolgovih Nemčije posameznim državam, ki so znašali konec marca 1935: Anglija 5 milj. funtov (60 milj. mark), Holandija

70 milj. goldinarjev (117,5 milj. mark), Francija 850 milj. frankov (57,1 milj. mark), Švica 40 milj. frankov (32 milj. mark), Jugoslavija 300 milj. Din (20 milj. mark), Poljska 40 milj. zlotov (18,9 milj. mark), Italija 80 milj. lir (16,3 milj. mark), Danska 25 milj. kron (13,4 milj. mark) in Gdansk 20 milj. goldinarjev (po stari pariteti 350 milj. mark). V teh podatkih niso upoštevani nemški trgovski dolgov severnoameriškim združenim državam, Češkoslovaški, Švedski, Norveški, Madžarski in Belgiji, ki so tudi znani. V večini držav so se dolgov povečali, posebno v zadnjem času. Tako je trgovski dolg Angliji narasel v šestih mesecih od 3 na 5 milj. funtov, dolg Poljski je v teku enega leta narasel za 100% in n. pr. dolg Danski je sploh nastal v celoti po jeseni l. 1934. Le na ta način si je mogoče razlagati dejstvo, da je uvoz Nemčije od l. 1933 na l. 1934 narasel od 334 na 444 milj. stotov in v vrednosti od 4203 na 4451 milj. mark.

Posebno je narasel uvoz sirovin, ki so potrebne za oboroževanje, tako n. pr. uvoz železne rude, bakra, mineralnih olj itd. Nadalje je zelo narasel tudi uvoz nikla. Ves ta uvoz je prišel v veliki meri baš iz držav, ki se imajo največ bati Nemčije.

šlva presenetiti obiskovalce zopet z novimi posebnostmi. Zato ne pozabite obiskati te razstave, ko pridete na veselejši!

Konkurz. Otočica pivovara i sredotočna pecara žestice (spirita), d. d. v Otočcu, bo predlagala običnemu zboru 2. junija, da se predloži okr. sodišču v Gospiču konkurz družbe, ker je postal pravomočen sodni nalog prodati družbene nepremičnine.

Nasa trgovina s Švico. V mesecu aprilu je znašal naš uvoz v Švico po švicarskih uradnih podatkih 1.1 (lani aprila 0.93) milj. švic. frankov, dočim je Švica izvozila k nam za 0.86 (0.56) milj. švic. frankov.

Železniška rentna banka v Frankfurtu ima mnogo delnic nekdanjih madžarskih, sedaj naših lokalnih železnice. Družba že od leta 1932, ni dobila anuitet za odstopljene proge in bilansira sedaj delnice teh lokalnih železnice po 45% nominalne vrednosti, dočim jih je še pred letom dni bilansirala po 50%. Družba je kot znano prodala naši državi leta 1931 vse svoje prvenstvene delnice po tečaju 2 Din za avstrijsko krono in se je naša država obvezala, da bo te delnice plačala v 16 polletnih obrokih v švicarskih frankih.

Znižanje diskonta v Holandiji. Zaradi izboljšanja valutno-tehničnega položaja Holandske banke, kar svedoči zadnji izkaz banke za 13. maj, je sklenila Holandska banka znižati svojo diskontno obrestno mero od 4,5 na 4%.

Položaj Holandske banke. Najnovejši izkaz Holandske banke izkazuje dne 13. maja v primeri s 6. majem malenkostno zmanjšanje zlate podlage za 0,1 na 645,3 milij. goldinarjev.

Beli zobje

naredi vsak obraz privlačen in lep. Da dobimo lepe, bele zobe, jih svažimo zjutraj in zvečer s prijetno osvežujočo in okusno zobno pasto Chlorodont. Že po kratki uporabi dobite čisto lep lesk slonove kosti.

Tuba Din. 8.- Jugoslovanski proizvod.

Zaposlenost našega delavstva v marcu. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je objavil podatke o številu svojih zavarovancev v mesecu marcu 1935. Število zavarovancev je ta mesec znašalo 526.331, kar pomeni v primeru s februarjem povečanje za 20.947, v primeru s marcem lani pa za 20.947 članov. Lani je znašal od februarja na marec prirastek 28.019, torej znatno več kot letos. Od marca 1933 pa do marca 1935 je naraslo število zaposlenih delavcev za 29.765. Od 1934 na 1935 izkazuje največji dvig števila zaposlenih uradi v Osijeku, Sarajevu itd. Zmanjšanje zaposlenosti pa izkazuje uradi v Banji Lukci, Skoplju in v Tuzli. Zavarovana meza je znašala v marcu 1935 284.56 milj. v primeru z 275.19 milj. Din v februarju in 292.51 milj. Din v marcu 1934.

Bilance paroplovnih družb. Atlantska plovilna, d. d. na Sušaku, izkazuje za 1934 na glavnic 5,0 milj. Din izgube 0,16 milj. Din. Brodovje je v bilanci izkazano s 5,4 milj. Din. — Jugoslovanska plovilna na Sušaku, d. d. je dosegla pri glavnici 6,0 milj. Din 0,29 milj. Din. Dosega dobička. Vrednost brodovja je izkazana z 10,2 milj. Din, hipoteka pa znaša 8,9 milj. Din.

Hrvatska splošna kreditna banka v Zagrebu izkazuje za 1934 povečanje vlog od 98,34 na 110,81 milj. Din. Gotovina znaša 36,6 (34,5) milj., naložbe, valute in državni papirji pa 11,4 (9,4) milj. Dolžniki znašajo 147,9 (150,0), čisti dobiček pa 4,05 (3,2) milj. Dobitek se prenese na nov račun.

Mestna hranilnica v Splitu ima 18,4 (18,75) milj. vlog.

Razsodišče novosadske borze je lani prejelo 1189 tožb v vrednosti 5,9 milj. Din in je znašala največja tožba 304.615 Din.

Pristna preproga je najlepši okras stanovanja. Čim starejša je taka preproga, tem večjo vrednost ima. Zato je denar, porabljen za nakup te izdelke, dobro naložen. Perzijske preproge bodo v bogati izbiri na razpoložen na XV. ljubljanskem velesejnu od 1. do 11. junija.

Nasa pohištvena industrija in obrt se čim dalje bolj uveljavlja. Razstave pohištva na Ljubljanskem velesejnu so že tradicionalne in občinstvu priljubljene. Tudi na letošnjem Ljubljanskem velesejnu od 1. do 11. junija nam bo domače pohištveno mizarstvo pokazalo svoje zmožnosti in napredek. Naši mizarški mojstri so pravi specialisti v raznih interierih, oblikah arhitekture, tehniško-konstruktivnem izdelovanju, kombiniranju lesa in lužila itd. Razstavljeno pohištvo bo prvovrstno, cene pa vendar vseskozi konkurenčne. Vsa obiskovalca velesejnja naj si temeljito ogleda tudi pohištveno razstavo, ki obsega preko tisoč kv. m prostora.

Ljubitelji živali bodo mnogo novega in zanimivega našli na razstavi društva »Živalce« v okviru letošnjega pomladanskega velesejnja v Ljubljani od 1. do 11. junija. Razstave tega delavnega društva so vsako leto popolnejše in vedno znova nam prikazujejo razne vrste malih živali vedno boljše reje. Letos bo razstavni odbor tega dru-

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 80-81 (80), agrarji 47,50 den., vojna škoda promptna 371,50—372 (372), 5. 371—372, 8. 371,50—372,50 (372), be- gluske obv. 65,75—66 (66), 8% Bler, pos. 78,50 bl., 7% Bler, pos. 67,25—67,30, 7% stab. pos. 77—78,50 (78, 77,50). — Delnice: Narodna banka 6100—6400, Priv. agr. banka 220,50—230,50 (232).

Žitni trg

Novi Sad. Oves bač. sred. in slav. 93—95, otrobi bač. sred. in ban. 84—85. Vse ostalo neiz- prem. Tendence vzdržana. Promet srednji.

Sombor. Pšenica bač. okol. Sombor, gorban. 124—125, sred. in ban. 125—127, slav. 128—130, bač. in ban. potiska 128—130, oves, bač. in sred. 95—100, rž bač. 125—130, koruza bač. in sred. 68—70, bač. in sred. suš. 68—70, bač. in sred. za junij 70—72, fižol bač. 120—125. Vse ostalo neiz- prem. Tendence neizprem. Promet 24 vagonov.

Badimpešta. Tendence neodrejena. Promet srednji. Pšenica maj 15,88—15,89, zaklj. 15,85—15,88, junij 15,63—15,70, zaklj. 15,64—15,65, rž maj 11,65, junij 11,70—11,85, zaklj. 11,82—11,84, koruza maj 12,50—12,54, zaklj. 12,50—12,52, julij 11,72—11,78, zaklj. 11,72—11,74.

Sport

Slavijs (S) : Primorje

Predtekmi ligini prvenstveni tekmi Primorje:Slav- ijsa so:

Ob 14 Primorje jun.:Hermes rez.

Ob 15 Primorje rez.:Bratstvo (Jesenice).

V nedeljo bo gost našega ligaša najboljši sarajevski klub Slavijsa. Ni nam treba posebej opisivati njenih odlik, dovolj je, ako omenimo, da je v letošnjem tekmovalju zmagala zbrati že 7 točk in sicer v borbi z vodilnimi jugo- slovanskimi klubi. Nedeljski nasprotnik ASK Primorja, je tedaj moštvo, ki bo pokazalo vse odlike prvorazrednega jugoslovanskega mo- štva. Velik napredek v tehniki, požrtovalnost, član, oster start in voljo do zmage.

Primorje pa stopa v borbo pod čudnimi okoliščinami. Po dveh porazih, ki jih je moštvo zaslužno doživelo začetkom tekmovalja proti Hajduku in BSKu na domačih tleh, se je mo- štvo dvignilo. Sigurno je porazilo Basku, ako- ravno je skoraj vso tekmo igralo z desetinami igralci. Sledila je revanšna tekma v Baskom v Belgradu, ki se je za Primorje v dveh slu- čajih končala tragično. Sledila je tekma z za-

Srečke Rdečega križa

Dne 14. t. m. so bile izžrebane za amortiza- cijo te-le serije srečk Rdečega križa: 980, 3618, 3676, 5111, 5172, 5204, 5285, 5918, 5935, 6382, 6557, 6771, 6947, 6955, 7203, 7677, 7764, 9143, 9680, 9933.

Nadalje so bili tega dne izžrebani naslednji dobitki:

Ser. 183 št. 97 Din 500; ser. 1434 št. 23 Din 50; ser. 1938 št. 10 Din 50; ser. 2318 št. 39 Din 50; ser. 2628 št. 3 Din 200; ser. 2877 št. 11 Din 50; ser. 3234 št. 71 Din 200; ser. 3768 št. 28 Din 1000; ser. 4207 št. 23 Din 50; ser. 4580 št. 1 Din 200; ser. 4756 št. 26 Din 100,000; ser. 4924 št. 51 Din 200; ser. 5811 št. 48 Din 50; ser. 5901 št. 28 Din 50; ser. 6002 št. 22 Din 50; ser. 6162 št. 73 Din 50; ser. 6298 št. 75 Din 50; ser. 6444 št. 94 Din 200; ser. 7184 št. 95 Din 500; ser. 7547 št. 5 Din 50; ser. 7983 št. 46 Din 50; ser. 8037 št. 87 Din 50; ser. 8062 št. 4 Din 50; ser. 8590 št. 92 Din 50; ser. 8982 št. 17 Din 50; ser. 9362 št. 90 Din 200; ser. 9409 št. 6 Din 50; ser. 9492 št. 13 Din 50; ser. 9892 št. 18 Din 50.

Tekme srednješolcev. Jutri v nedeljo ob 10.30 bodo na sokolskem telovadišču v Tivo- lju izbirne lahkoatletske tekme ljubljanskih srednjih šol. Spored je sledeči: teki na 100 m, 200 m, 1500 m; štafete 4x100 m in 4x200 m; skok v višino, skok v daljino, meti krogle, diska in kopja. — Isti dan popoldne ob 15 bo na Stadionu ob Tyrkvi cesti propagandna tekma v rokometu med ljubljanskimi in za- grebskimi srednješolci. — Vstopnina za do- poldanske tekme: stojišče Din 4, za dijake Din 2, sedeži Din 6; za popoldanske tekme: stojišče Din 4, za dijake Din 2. Upati je, da se bo občinstvo odzvalo s številnim posetom obeh tekem in s tem dalo največji vzpodbudo idealnim stremljenjem naše srednješolske mladine.

Čeljski sport. V nedeljo, dne 19. maja bo ob 4 popoldne na igrišču SK Olimpa v Gaberju prven- stvena drugorzadna nogometna tekma med SK Olimpom in SK Jugoslavijo. Sodil bo g. Vebler.

NOVA PESPOV V KAMNISKI BISTRICI

Prejšnja pespov na levem bregu Bistrice skozi ga- lerije do Doma v Kamniški Bistrici je propadla radi gradnje nove vozne ceste, ki je važna v turško prometnem ožru. Sedaj je avtor avtomobilski promet prav do vnožja Kamniških planin, in osebe, ki niso vnete za pešhojo, se udobno pripeljejo do Doma v Kamniški Bistrici. Im jim nudi zaseljeni potnik v vnožju gorskih velikov.

Slovensko planinsko društvo v Ljubljani je av- dolo, da planinci ne morajo hoditi po preostani cesti, ki dviga arala in kjer se mora pešec vsak hip izogniti vozu. Odločilo se je, da zgradi novo pespov na desnem bregu Bistrice ter je v to investiralo znaten znesek. Planinska organizacija je s tem ustrela mnogostvil- nim planincem in izletnikom v Kamniško Bistrico, ki lahko po novi pespovi ob sumeh Bistrice lažje do vo- znega prometa, pridejo skozi sveže zelene gozdove v Kamniško Bistrico.

Pot prične pri gostilni Malenšek ter vodi na de- snem bregu Bistrice do kverja v oče obsejati javni pespovi. Od Konejske preko mostičev in zavarovanih potov v višini oca 30 m nad Bistrico pelje pot nadalje do Sirokega Zleba ter do skalnate stene v Ribi Peči, nato do Brusnikov preko naravnega mostu na desno obrežje Bistrice in do Doma v Kamniški Bistrici, raz- gled na Kamniške planine je mestoma edinstven ter bodo osebo foto-americi inli mnogo prilike za svoje udejstvovanje. Pespov je slozna, suha in vodi po ve- čini na obronku gozda ter ob sumeh Bistrice.

Slovensko planinsko društvo v Ljubljani bo slo- vesno otvorilo novo pespov v nedeljo 2. junija ter bo v kratkem javilo tudi spored stopenj. Vsakomur si naj planinci že sedaj rezervirajo ta dan za izlet v Kamni- sko Bistrico.

Kajak-klub Ljubljana. V nedeljo 19. maja se bo večji in zanimiv dogodek vremenoma prvi letošnji klubov izlet s kalaki v Podpeč. Odhod z našega prostora točno ob 14. Udeležite se vsi!

ASK Primorje, lahkoatletski selekcijski. Pozivajo se obvezno vsi klubovi lahkoatletski, da startajo na klubo- vem mitingu za postavitev reprezentance Ljubljane v soboto 18. maja ob 15.30 in nedeljo dopoldne ob 9.30. Vsakokrat morajo biti v garderobi najpozneje pol ure pred pričetkom tekmovalja in s sporisti trenerji di- selipine, v katerih bodo nastopili.

Smučarski klub Ljubljana. V soboto prireditelno svojih tekmovalcev, kot vsako leto, kot zaključek se- zone pozdravljajo veser. Prireditelj bo v spodnjih mesto- rih razstavljale Zvezde in prične ob 9.30. Tudi letoš bomo stotistično pokazali udejstvovanje in uspehe klub- skih tekmovalcev. Pozdrav tekmovalcev in razdelitev častnih daril bo ob 21.15, nakar bo sledila običajna pri- srečna smučarska zabava. Vabljeni so vsi tekmovalci (tudi udeleženci zadnjih skakalnih tečajev na Poljski), vsi člani in prijatelji klubov. Smuči!

L. Staric bo odšel vsi na idavce. Na nedeljski plohi drži (avstrijski) profil, ki se je vršila na Masa- rkyoveren stadionu v Parizu v prisotnosti 3000 gledal- cev, je našega šampiona Starica sprenjalna smola, ker se mu je v prodajni rudi kot drugemu vnel za- stanka zaklopke zapirali bat ob njo in s tem je bil konec upravičenih nad, da zasede prvo ali vsaj drugo mesto v kategoriji 500 ccm. V tolažilni dirki mu je tukajšnja tovarna Javora posodila 350 ccm stroj, za katerem je gladko premagal vse nasprotnike. Dosegel je v tej kategoriji tudi najboljši čas dneva, ki je ob enem rekord na tem stadionu, katerega je branil češki prvak Jan. Najboljši čas v kategoriji 500 ccm je in za 4 desetinke sekund boljši od Staricevega na 30 ccm. Kot poseben znak cenitve visoke kvalitete naš- tega mojstra plohih drži je ta, da ga je pri banketu povabil šef-konstruktor ing. Petschert prihodnji v to- varno na pogajanja, da bi odšel vozil na Jawl. Staric je pomnilno sprejel in se je zanj takoj zneel graditi specialni stroj tako, da bo menda že 2. junija do- grajen in startal prvič z njim v Paridubah na me- morijalno Lovkovico. Upamo, da bosta tehnično dovršeni vzroki Staric in brezhubni motor, kot so se doslej iz- kazali Javor na vseh dirkah. Zato večje uspehe in z njima jugo-slovanska motoeklistika. — M. F.

»Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast!

»Bran-i-bor« se briga zanje. Pristo- pajte!»

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — Začetek ob 20

Sobota, 18. maja: V času obiskovanja. Izvea.

Nedelja, 19. maja: V času obiskovanja. Izvea.

OPERA — Začetek ob 20

Sobota, 18. maja: Vita breve, opera, Petruški, balet.

Premiera. Red C.

Nedelja, 19. maja: Zmrada, Izvea, Znižane cene od 35 Din navzdol

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 18. maja: Trafika, Premiera.

Nedelja, 19. maja ob 20: Trafika.

Ponedeljek, 20. maja: Zaprti.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Torek, 21. maja: Zlati oči ostali (Nušič), komedija. Go- stovanje ljubljanske drame.

Trilysin BIOLOŠKI TONIKUM ZA LASE JE SEDAJ CENEJŠI večja stekl. D. 72,50 manjša stekl. D. 40

grebsko Concordijo. Akoravno z dvema težko poškodovanima igralcema, je zmagalo Primorje proti kompletni Concordiji beležiti neodločen rezultat, kar nedvomno priča o veliki moralni kvaliteti in volji do zmage našega ligaša.

Sledil je zadnji poraz, pred skoraj eno- mesečno pavzo, proti zagrebškemu Gradjan- skemu, ki ga je doživel naš ligaš ob enako- vredni igri, toda brez petih težje blesiranih igralcev.

Radi daljšega odpočitka so se šance za do- ber izid nedeljske borbe neverjetno dvignile. Odlične lastnosti, ki so prišle do maksimuma v tekmi z Baskom in Concordijo, naj pridejo tudi v nedeljo do popolne veljave: uverjeni smo, da bo potem vsa naša sportna javnost in vsi pripadniki našega ligaša po tekmi zelo za- dovoljni. To želimo naši liga-enajstorič, to od nje pričakujemo, to od njih zahtevamo.

Propagandni lahkoatletski miting Primorja

(Hkrati izbirni miting za postavitev reprezentance Ljubljane.)

Danes ob 15.30, jutri ob 9.30 na igrišču Primorja.

Danes in jutri bo na igrišču Primorja zani- miv propagandni lahkoatletski miting, ki velja hkrati kot izbirni miting za določitev reprezen- tance Ljubljane, ki nastopi proti reprezentanti Belgrada v Ljubljani, 26. t. m. Zanimivost prire- ditve bo zelo stopnjeval prvi letošnji nastop vseh najboljših lahkoatletov ljubljanskih klubov, zlasti Ilirije in Primorja, ki bodo skušali priboriti si vstop v našo mestno reprezentanco.

Pričakovati je izredno zanimivih in napetih borb ter zelo dobrih rezultatov, Belgrad se z vso resnostjo in vestnostjo pripravljaj, da bi nam tudi v revanšem srečanju prizadejal poraz. Nadejamo

po starodavni tradiciji ko pališča se zdravi ne priča kovano REUMA, PROTIN ISIAS. Poasnila in pav- sator centik: Pistyan in- formator Zagreb Siroos mayerjev trg 1/II.

pa se, da ne bodo ljubljanski atleti na mitingu v rezultatih zaostali za Belgradci in da nam bodo že ob tej priloiki potrdili, da je poraz, ki so ga v minulem letu doživeli od belgrajske reprezentance, je slučalen in da upravičeno nosita kluba ASK Primorje in Ilirija ponosne naslove lahkoatlet- skega prvaka in drugoplasiranega kluba v držav- nem prvenstvu za moštva. Vstopnina je pro- pagandno nizka, zato pričakujemo, da bo sportna javnost to zanimivo prireditve posetila v velikem številu.

Pistyan:

Prvenstvo II. razreda

V nedeljo je nastop v II. razredu kompleten. Nastopijo sledeči pari:

Grafika : Mladica ob 10 na igrišču Hermesa; Slavijs : Reka ob 10 na igrišču Reke; Korotan : Mars ob 10 na igrišču Korotana; Sloga : Svoboda ob 8.30 na igrišču Slovana; Slovan : Jadran ob 10 na igrišču Slovana.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; izenitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pečilna vrstica po Din 250. Za plemenite odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert. — Kavarna do 4 zjutraj odprta.

Službodob

Postrežnico
veščo kuhe - sprejemem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5586. (b)

Gospodično
zdravo, srednjih let, s perfektnim znanjem francosčine, sprejemam k dvema deklicama. Ponudbe z curric. vitae in sliko v upravo »Slov.« pod »Izven Ljubljane« št. 5597. (b)

Sobarico
zdravo, veščo serviranja, pranja in likanja perila in boljših sob — sprejemam 1. junija. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Cista in zanesljiva« št. 5598. (b)

Kmečko dekle
ali ženo, pošteno, skromno in močno — iščem za stalno v trgovsko hišo na deželi. Vešča perila in boljših sob. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 5595. (b)

Vnajem

ODDAJO:
Trgovina
z mešanim blagom, dobro dočla, se odda takoj v najem radi selitve. Vprasanja naslovite na upravo »Slovenca« pod »Dobra trgovina na Gorenjskem« št. 5198. (n)

Objave

Preklic
Podpisani obžalujem vse besede, katere sem govoril o g. Stefanu Biček dne 27. aprila 1935 v kavarni »Pariz«. Enako obžalujem vse besede, katere sem govoril o g. Anu Biček roj. Šmid, ter se jima najlepše zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe. Jože Hafner. - Jesenice, dne 16. maja 1935. (o)

KUPUJTE SLOVENE
IN ZAHTEVAJTE GA POVSOD

Oseba srednje starosti, ki je več let oskrbovala službo

hišne strežnice

— snažila sobe, kurila peči, ličila tla i. dr. — v večjem podjetju, želi nastopiti podobno službo takoj. Pride se lahko predstaviti. Spricalo na razpolago. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Služba«.

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10

Hranilno knjižico
Mestne hranilnice v Ljubljani zamenjam za Banovinsko 200.000 Din. Ponudbe poslati upravi »Slov.« pod »Banovinska« 5515. d

Razno

Rabim psico-dojiljo
za dt. 30. V. proti odškodnini. Naslov: Karol Polajnar, kavarnar, Ljubljana. (r)

Posestva

Droben oglas v »Slovenca«
posestvo ti hitro prodaja; če te ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Prodaj

šeststanovalniško in enostanovalniško hišo z električno razsvetljavo in vodovodom (pri hiši je sadni vrt), ob banovinski cesti, pri farni cerkvi, v industrijskem kraju. Pripravno za vsako obrt. — Cena 170.000 Din. Plača se lahko s hran. knjižico Ljudske posojilnice. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 5587.

Hišo

v Ljubljani ali okolici — tudi zemljišče — kupim. Kos, Bohoričeva ulica 5.

Auto-motor

Avto
znamke »Peugeot« 201, limuzina, s pojačenimi peresi, poltovorni, 500 kg nosilnosti, v prav dobrem stanju (vožen 32.000 km), takoj prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 5596.

Prodajmo

Če avto svoj stari prodajalci motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenecov najmanjši inšeral

Zelo lepe venčke in pajčolane
priporoča v veliki izbiri tiskar I. Žargi, Ljubljana, Sv. Petra cesta 11. Za trgovce popust.

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše tiskar Karol Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri **Centralni vinarni v Ljubljani.**

Izredno dobra

in cenena oblačila, moško perilo itd. — kupite najbolje pri Preskerju Sv. Petra cesta 14.

Dalije in gladijole
50 % izpod cene cenika!

Sever & Komp., Ljubljana

Vino

asortirano, ca. 100 hl — vključeno v mestu, ugodno takoj naprodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 5626. (l)

Otvoritev gostilne!

Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da smo otvorili v lastni hiši Zg. Radvanje št. 68 poleg trgovine novo gostilno. Založeni smo z izbranimi vini in bomo nudili tudi iz kuhinje le prvovrstno. V soboto zvečer koncert s posredno kurentine, v nedeljo popoldne otvoritveni vrtni koncert — ocvrte in pečene piške in druge specialitete — pivo iz sodčka iz pivovarne Tscheligi. Za cenjeni obisk se vsem prijateljem in znancem priporočata z odl. spoštovanjem **Marija in Josip Kreml**

Spominske slike na prvo sveto obhajilo

Cast. gg. katehete si dovoljujemo opozoriti, da imamo na zalogi čez 50 različnih vrst obhajilnih slik, med temi 20 popolnoma novih vzorcev. Vse slike so umetniško izdelane ter krasno barvane. — Cena konkurenčno nizka po velikosti od 1.50—3.50 Din.

Prodajalna

H. Ničman, Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2

BATINE

dobi, kdor kupuje slabe čevlje. Zato kupujte samo dobre, trpežne in elegantne čevlje znamke:

„JARA“

Odprodajamo po 10 do 30 % znižanih cenah!

Prodajalne čevlje „JARA“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 20
Maribor, pri firmi Jos. Martinc, Gosposka ulica
Zagreb, Ilica br. 60

Tinčkove in Tončkove prigode

33.

Kapitan Mrhar in mornar Piki plen divjakov.

Zjutraj je kapitan Mrhar z mornarjem Pikijem zlezal v majhen čoln in odveslala sta proti bregu. Ko sta brez nezgode stopila na kopno, je kapitan začel skozi daljnogled pozorno motriti okolico, da bi našel kakšno sled za pogrešanima dečkoma. Mornar Piki pa je medtem klavirne volje sedel na veliki želvi in potrpežljivo čakal nadaljnjih kapitanovih navodil.

Nenadoma so z grozovitim hruščem in truščem planili iz gozda divjaki, in preden sta kapitan in mornar prišla do sape, so ju že obkolili od vseh strani. Debelušastega kapitana so divjaki za roke in noge privezali na dolg drog in ga tako nesli v svoje taborišče, mornarja Pikija pa so prisilili, da je zajahal drug drog... Veseli lepega plena, so se ljudožrci na vsa usta režali in — v mislih na dobro pečenko — požirali debele sline.

Sedanje in bodoče gospodinje!

Pravkar je izšla osma, izpopolnjena in pomnožena naklada knjige, ki je šla doslej že v nad 100.000 izvodih med slovenske žene,

S. M. FELICITE KALINŠEK

SLOVENSKA KUCHARICA

Obseg 728 strani, 34 barvanih tabel, nešteto ilustracij v tekstu, razkošna oprema, vezava v celo platno

Cena Din 160.—

Kdor je naročnik na eno izmed knjižnih zbirk Jugoslovanske knjigarnice (Leposlovna knjižnica, Ljudska knjižnica, Domači pisatelji, Kosmos), dobi en izvod knjige z običajnim 35-odstotnim popustom, torej za ceno **samo Din 120.—**

Vsa stara in najnovejša dognanja kuhinjske umetnosti so zbrana v tej monumentalni knjigi. Občudovanja vredna je smiselna porazdelitev snovi. Pregledna in neizčrpna je izbira navodil in receptov. Gospodinja pa se pouči tudi o važnih osnovnih pojmi kuharstva in gospodinjstva. Zato je to najpopolnejše delo te vrste, kar jih imamo Slovenci!

Ta knjiga sodi v vsako slovensko hišo!

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Dolores Wieser

PEVČEK

Ljubzenska zgodba mlade duše

>Bom.<

Jurko se oklene s prsti prijateljeve roke.

>In potem — se spet vrneš, ne?<

>Morda.<

>Nič morda, za gotovo!<

Ivan prikima. Še enkrat si stisneta roke, potem od-ropotajo cikle — ene proti šoli, druge ven skozi vrata.

Komaj je Ivan pred mestnimi vrati, tedajci pride, o groza! — pater rektor. Z začudenim pogledom išče v obrazu svojega učenca, ki zardi kakor živi ogenj.

>Kam pa? Saj bi moral vendar biti že v šoli?<

Fantič ne ve kaj odgovoriti. Moj Bog — lagati bo moral.

>Se misliš iti potepat?<

>Sem — sem — mislil, še prej malo skočiti k patru Bernardinu.<

>Le vedno točen in natančen, Ivan! Za danes zatisnem eno oko. Torej steci in urno opravi!<

Dečko gre drevi prvič k spovedi — kdo ve, kaj mu že stiska srce. Ivan pozdravi nemo in se globoko prikloni. Vest mu je nemirna. Saj ni bila laž — ampak — resnica pa tudi ne.

30

Ko vpraša po patru Bernardinu, si ne upa pogledati prijaznemu bratu Egidiju v jasne oči. Tako se boji slovesa in še bolj, da bi pater ne bil jezen. Frater Egidij se vrne in reče:

>Pater Bernardin je v žagradu — kar tjakaj pojdi.<

Srce razbija Ivanu, ko korači skozi cerkev ter stopi v žagrad.

Mladi duhovnik je pravkar končal zahvalo in iz potez mu diha še posvečenje svetih jutranjih ur. Urno vstane s klečalnika in globoko, temne oči se mu potope v prečute dečkove. — Ivanu je mahoma, kakor da mu je nekaj povsem nemogočega, neznankega, povedati temu menihu v jasni, strogi obraz svoje pustolovske misli. Torej položi roke na rjavo omaro, ki izpolnjuje dolžino stene, in išče besedi. Rahlo položi duhovnik svojo desnico na dečkovo roko.

>Bog te sprimi, Ivan; te pošilja pater gvardian?<

Ivan odkima. Gosli položi na omaro in beseda se mu zatika:

>Pater Bernardin — danes me ne bo k spovedi. Grem —.<

>Kaj ti ne pride na misel! Zakaj ne?<

In tesneje mu oklenejo krepki prsti mrzlo roko dečkovo.

>Zastran matere —, reče Ivan plaho.

>Kako to, se je kaj zgodilo?<

>Ne, samo zasledil sem, kje bi utegnili biti. Jurko tudi misli tako. Polkovnik — njen stric — njemu so bili namreč ušli, ker so imeli mojega očeta tako radi — ta jih je bržčas spet vlekel s seboj v Italijo — pa bi jih rad poiskal.<

Franciškan ne razume nobene besede. Vidi samo, da meni otrok jako resno, in spozna, da nekaj z dečkovo materjo ni prav. Torej reče mirno:

>Veš kaj, Ivan, o tem mi moraš pa že kaj več povedati, če se hočem kaj spoznati. Sedi!<

Ivan se zgrbi na podnožnik pri klečalniku in pripoveduje. Pripoveduje s tako gotovostjo kakor evangelij, da mu je mati v Italiji in da mora k njej, da jo bo tolažil, — da tolikokrat misli nanj in da ima sam greh, če jo pusti tudi le en sam dan še čakati. Ves se razvne in domotožje in ljubezen mu zvenita iz slednje besede.

Menih skloni glavo in posluša. Gane ga, da hoče ta otrok tako naglo in odločno ubrati pot, ki ga žene nanjo ljubezen. Toda — da bi bil polkovnik odpeljal mater, zveni vendarle preneverjetno. Sam je misijonar in pozna iz spovednice več ko preveč družinskih žaloiger. Mora fantiča odvrniti od tega koraka; toda kako, da si ne zapravi neomejenega zaupanja, ki ga ima dečko vanj? Marija, pomagaj!

(Nadaljevanje sledi.)